

U mjesecu ramazanu

počelo je objavljivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz Pravoga puta i razlikovanja dobra od zla

(Bekare, 185)

Muaji i Ramadanit

që në te filloi të shpallet Kur'ani, që është udhërëfytes për njerëz dhe sqaruesi i rrugës së drejtë dhe dallues i të vërtetës nga gënjeshtra

(Bekare, 185)

INTERVJU

Predsjednik Mešihata IZ u Hrvatskoj i muftija zagrebački, Ševko ef. Omerbašić

Od 320 sveučilišnih profesora u Zagrebu, 112 su muslimani

U Zagrebačkoj džamiji, u prosjeku, po hiljadu ljudi klanja džumu namaz

Isnam Taljić, autor knjige «Roman o Srebrenici»

Muslimanima je čitanje farz

Na svim nivoima moramo zagovarati obavezu čitanja, ali i izgrađivati čitalačke kriterije. Objavljuje se previše toga što nije vrijedno pažnje. Čitanje slabih knjiga je gore od nečitanja

Dr Mustafa Cerić ponovo reisu-lulema

Sarajevo, 25. septembra (MINA) – Za reisu-lulemu IZ u BiH ponovo je izabran dr Mustafa Cerić, a za zamjenika reisu-luleme hafiz Ismet ef. Spahić.

INTERVISTË

Shejh Shuajb Arnauti

Muslimanët duhet të lexojnë dhe studiojnë të gjitha hadithet dhe jo vetëm 40 hadithet e Neveviut

Fond Medrese u izgradnji u Podgorici je pravo mjesto za Vaš zekat i sadekai-fitr!

3€

Fondi i Medresesë në ndertim në Podgoricë është vendi i zekatit dhe sadekai-fitrut t'uaj!

Ramadan kerim mubarek!

Obraćanje reisa Rifat ef. Fejzića na Evropskom forumu u Alpbahu u Austriji

Ujedinjeni u različitostima

U ime Boga Milostivog Samilosnog

Neka je Božji mir i spas na sve Vas

Božji poslanik, Muhammed, je rekao : Arap nema prednost nad nearapom, niti nearap nad Arapom, niti crnac nad bijelcem, niti bijelac nad crncem, osim po bogobojznosti.

Islam nije religija partikularne nacije nego je jedna od svjetskih religija čiji član može da bude svaki slobodouman čovjek po slobodnoj volji.

U priči o odnosu Evropske Unije prema religijama nemoguće je zanemariti priču o Evropi i Islamu. Islam u Evropi nije tranzitna pojava. Istorija im se mnogo puta podudara. Danas procenat muslimana od ukupne populacije država Evropske Unije kreće se između 3.5 i 5.5% ali procenat muslimanske omladine od ukupne omladinske populacije država Evropske Unije kreće se oko 15%. Drugim riječima, u bliskoj budućnosti, muslimani Evrope biće značajan politički i ekonomski faktor Unije.

Jeste da danas u Evropi i svijetu postoje vjersko-muslimanski ekstremisti ali takode prisutna je i opšta vjerska diskriminacija protiv muslimanskih zajednica. A toga će biti zasigurno dok bude ratova sličnih onima po Bliskom Istoku, i dok bude opšte antiislamske medijske kampanje. Uzrok i posljedica su blizanci! Ali uprkos tome uvjeren sam da kada je Evropa u pitanju preovladaće pravedni zakoni koji će garantovati bolji život za sve nas i buduće generacije.

Borba za ljudska prava je najplemenitija borba u istoriji

čovječanstva. Ona dostiže vrhunac kada borac za ljudska prava uspije prihvatiti pravo drugih da budu drugačiji od njega. Evropa je zasigurno bastion boraca ljudskih prava.

Ujedinjenjem i demokratizacijom Evropa obećava puno. Sa svojim zakonima sve više ide ka tome da Evropljani budu toliko slični ali istovremeno toliko različiti. Ujedinjeni u različitostima.

Ako se Unija zasniva na vrijednostima i poštovanju ljudskog digniteta, slobode, demokratije, ravnopravnosti, vladavini zakona i poštovanju ljudskih prava, prava na slobodu vjerovanja, obuhvatajući pravo na slobodu promjene religije ili vjerovanja, i slobodu da sam ili u zajednici sa drugima, javno ili privatno, manifestuje religiju ili vjerovanje, vjeroispov-

jedanje, učenje kao i prakticiranje religije ili vjere, onda nema muslimana u Evropi koji ima pravo da traži više.

Pregledavajući opšte zakone država članica Evropske Unije, postojeće zakone Evropske Unije kao i nacrt projekta Ustava Evropske Unije, i detaljno analizirajući odredbe, akte i stavke koje se odnose na religiju i vjerske zajednice, slobodno mogu reći da što se tiče muslimana u Evropi, bez rezerve treba da pozdrave ujedinjenje Evrope, to jest Evropsku Uniju.

Muslimani u Evropi su evropski muslimani ali treba imati na umu da prilikom donošenja i objašnjenja odredbi, akata i stavki zakona koji se tiču vjera uopšte i Islama partikularno, u tim pravnim kolizijama moraju biti prisutni i

muslimanski učenjaci-pravnici, da ne bi došlo do apsurdnog čina objašnjenja vjere od strane laika.

Kao najbolji dokaz ovoga je primjer Francuske i zakona o nošenju, konkretno zabranjivanju nošenja vjerskih simbola u školama. Studenti ne mogu ulaziti u učionice noseći vjerske simbole, to jeste, Jevreji kape, hrišćani krstove i muslimanske marame. Za laike muslimanska marama je simbol vjere ali za muslimane vjernike nošenje marame je deo obavezne nošnje propisane vjerskim kodeksom.

Obavezno garantovati i poštovati ljudska prava, pravo na vjerovanje i ispoljavanje vjere, jednim aktom a drugim cenzurisati, jeste ili rezultat pogrešnog tumačenja vjere ili možda nešto sasvim drugo.

Održana predramazanska savjetovanja

Medresa najprioritetniji zadatak

Dana 28. i 29. septembra 2005. godine u Bijelom Polju i Baru, prema ustaljenoj praksi, održana su savjetovanja sa glavnim imamima, imamima i predsjednicima odbora sa područja ovog Mešihata.

Na ovim savjetovanjima diskusije su se uglavnom odvijale kako se što bolje pripremiti, organizovati i popuniti upražnjena mjesta u džematima u kojima nema stalnih imama.

Razgovaralo se i o učešću hafiza za učenje mukabela, razmjenama posjeta imamima po džematima i drugim organizacionim pitanjima.

Posebno je naglašena potreba za većim zalaganjem i angažmanom imama oko prikupljanja zekata, sadekatul-

fitra i drugih priloga za potrebe medrese u izgradnji. Jedinstven je stav svih učesnika da je medresa najprioritetniji zadatak i obaveza vjernika, organa i institucija Islamske zajednice Crne Gore. Na savjetovanjima je analizirana akcija koja je u toku ljeta sprovedena po odborima pod nazivom "Deset eura za medresu". U diskusijama su iznijeti rezultati ove akcije, kao i određene slabosti i pasivnost u pojedinim odborima. Pored ovih primjedbi ukazano je i na određivanje nastupa ramazana, odnosno razlike koja nekoliko godina prati islamske zajednice u okruženju, a što se različito komentariše u džematima. Zatraženo je da reis u dogov-

oru sa čelnicima ostalih islamskih zajednica ovo pitanje riješi i da se termini u različitim nastupima ramazana jedinstveno usklade.

Savjetovanju u Bijelom Polju je rukovodio reis Rifat ef. Fejzić koji je ukazao na potrebu većeg zalaganja za pomoć medresi. Potrebno je da imami budu odgovorniji u pripremi ramazanskih zavova, hutbi, nastupima na lokalnim TV i radiju tamo gdje postoje uslovi. Mi ćemo i ove godine zijaretiti odbore, a imaćemo i sejjar vaize, kao i hafize za učenje mukabela u pojedinim odborima. Održavanje vjerske pouke u svim džamijama i džematima je primarna obaveza na čemu treba posebno posvetiti paž-

Sa sjednice u Bijelom Polju

nju - istakao je reis Rifat ef. Fejzić.

Zbog službene odsutnosti reisa Fejzića, u Baru je savjetovanjem rukovodio sekretar Mešihata Bajro Agović, koji je istakao važnost i potrebu većeg saradnje imama, što će doprinjeti i jačanju ugleda vjerskog službenika u džematima. Akcenat u svim našim za-

laganjima u džematu treba dati na izgradnju medrese, jednom od najvažnijih zadataka imama i svih subjekata Islamske zajednice, istakao je Agović.

Savjetovanja su završena uz međusobne čestitke povodom nastupajućih mubarek dana ramazani-šerifa.

B.A.

Izdavač: Mešihat Islamske zajednice u Republici Crnoj Gori
Glavni i odgovorni urednik: Muharem Demirović

Redakcijski kolegijum – urednici: Jusuf Đoković, Bajro Agović, Omer Kajošević, Džemo Redžematović

Stručni konsultant: Idris Demirović

Lektori: Zuvdija Hodžić, Brunilda Brasha

"ELIF" izlazi na bosanskom i albanskom jeziku

Adresa: "Elif", Gojka Radonjića 42, P.Fah 54, 81000 Podgorica - **Tel/fax:** 381 81 623 813, **fax:** 381 81 623 812 - **E-mail:** redakcijaelif@cg.yu

Uplata: Žiro račun za Crnu Goru 55100-672-8-383 Mešihat Islamske zajednice,

za inostranstvo: **Field 56A:** COBADEFF Commerzbank AG Frankfurt, **Field 57A:** /400876894701 EUR PDBPYU2P Podgorička banka ad Podgorica,

Field 58: /22498080-02039257 MESIHAT ISLAMSKJE ZAJEDNICE CRNE GORE PODGORICA SERBIA AND MONTENEGRO; sa naznakom "Za Elif"

Uvjerenjem Ministarstva Kulture br. 05-2079/2. «Elif» je oslobođen plaćanja poreza na dodatnu vrijednost

Štampa: NJP "Pobjeda" - Rukopisi i fotografije se ne vraćaju

(35714035)

Blagoslovljeni mjesec ramazan

Muslimani vjeruju u Allaha dž.š. kroz čist izraz svoje iskrene pokornosti, zahvalnosti i odanosti Njemu. Čovjek koji po-stojano nastoji da bude Allahov pokoran rob, svoju vjeru praktikuje kroz uvažavanje Njegovih naredbi i obaveza. Jedna od tih obaveza je post, kao što je navedeno u Kur'anu:

“O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da biste se grijeha klonili” (El-Bakare, 183).

O značaju ove obaveze govori se takode i u mnogim hadisima.

Ramazan je veoma bitan mjesec za vjernike; to je počast data čovjeku da čini dobra djela i stekne mjesto među zaslužnima koji će na Sudnjem danu biti nagrađeni. Svaki musliman koji nastoji da zasluži vječni spas u budućem svijetu, raduje se ovom mubarek mjesecu. Činjenica da svi muslimani, i u islamskim i u neislamskim zemljama, traže oprost od Allaha i čine mu tewbu tokom ovog mjeseca, predstavlja jasnu solidarnost u islamskom ummetu.

Postom se prvenstveno pokazuje zahvalnost Stvoritelju, jednom i jedinom Gospodaru svega. U mjesecu posta muslimani traže oprost od Allaha dž.š.. U mnogim hadisima naš Poslanik Muhamed

a.s. navodi, kao jedan od značajnijih aspekata ramazana, to što ovaj mjesec donosi blagoslov ljudima. U ovom mjesecu vjernici se trude da učine što više dobrih djela, pokazujući posebnu pažnju prema siromašnima dajući zekat. Svaki vjernik nastoji da dostigne gotovo savršeno moralno stanje odvajajući od onoga što mu je Allah dž.š. dao, i pokazujući veliko zadovoljstvo u djeljenju toga sa svojom braćom. To je vrijeme puno zadovoljstva i radosti, vrijeme kad je dobro djelo nagrađeno sa više blagoslova i duhovnog blagostanja.

Nesumnjivo, najveća nagrada će doći od Allaha dž.š. na Sudnjem danu, onim vjernicima koji ne traže ništa više sem da uslišu volju Allahovu i da budu nagrađeni vje-

ni neprijateljstva iz srca ljudi, donosi vjernicima spokoj i blagostanje. U ramazanu se ljudi uzdržavaju od ogovaranja drugih ljudi, klone se sumnjivih radnji i nastoje da sagledavaju samo dobre strane stvari. Bez sumnje ovo je put kojim oči, uši i sve druge prednosti date čovjeku, ukazuju pojedinačnu zahvalnost Allahu dž.š..

Drugi aspekt na koji ukazuje ramazan je smrt i život nakon smrti.

Muslimani kroz ovaj mjesec intenziviraju misli i osjećanja prema pitanjima života nakon smrti. Sve više razmišljaju o Sudnjem danu i o zaslugama za Ahiret. Stoga, osnovna briga postaje da se učini što više dobrih djela i time udovolji Allahu dž.š.. Na primjer, oni koji su bogati više se obaziru na siromašne i uzdržavaju se od rasipanja onoga što im je Allah dž.š. dao. Oni se suzdržavaju od sklonosti ovosvjetskim dobrima, dajući i djelujući što je moguće više, svjesni da će za svoja djela biti pravedno nagrađeni.

Međutim, postoji jedna bitna stvar koju svaki vjernik mora imati u vidu. Ovako visoko moralno ponašanje nije samo neophodno za vrijeme ramazana. Pravi vjernik treba da se povodi na isti način svakog dana i svakog sata svog života. Ovo je jedini način da se postane vjernik, opisan u Kur'anu Časnom. Vjernik, čija je krajnja namjera ispunjenje Allahove volje, ni u kom slučaju se neće ograničiti na mjesec dana; on će slijediti Allahovu Uputu kroz svaki

trenutak svog života i na taj način biti bliži Njemu. Jer zaista Allah vidi i čuje ljude u svakom trenutku; On je sa čovjekom sve vrijeme.

Oni koji se boje Allaha treba svaki čas svog života da ispune dobrim i korisnim djelima. Prema tome, ramazan je mjesec kada vjernici praktikuju post uz svakodnevno propisane vaktove namaza.

Još jedna karakteristika ramazana je jasno iskazana u Časnom Kur'anu:

“U mjesecu ramazanu počelo je objavljivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz Pravoga puta i razlikovanja dobra od zla. Ko od vas u tom mjesecu bude kod kuće, neka ga u postu provede, a ko se razboli ili se na putu zadesi, neka isti broj dana naposti - Allah želi da vam olakša, a ne da poteškoće imate - da određeni broj dana ispunite, i da Allaha veličate zato što vam je ukazao na Pravi put, i da zahvalni budete” (El-Bakare, 185).

Ovaj blagi mjesec je prilika za sve koji žele da su bliži Allahu i da budu Njegovi najbolji robovi. Srećni smo što nas je Allah počastvovao ovim blagoslovljenim mjesecom.

Nadamo se da će Allah dž.š. sve vjernike podariti Svojom milošću i dozvoliti Svojim robovima da dožive užitak ovog mjeseca slaveći Ga.

Neka Allahova Milost i Samilost budu nad svim muslimanima.

Serap Akincioglu
«The Holy Ramadan»
Preveo: M. Demirović

Predsjednik Mešihata IZ u Hrvatskoj i muftija zagrebački, Ševko ef. Omerbašić

Od 320 sveučilišnih profesora u Zagrebu, 112 su muslimani

Uvaženi muftija, na nedavno održanim izborima Islamska zajednica Hrvatske Vam je povjerila mandat predsjednika Mešihata. S obzirom da ste na čelu ove Zajednice već petnaest godina, možete li dati kratak osvrt na taj težak period i Vašu viziju Islamske zajednice Hrvatske u budućnosti?

Kao mlad imam, tek svršeni Fakulteta islamskih nauka u Libiji, došao sam ovdje po preporuci i odluci rahmetli dr Ahmeda Smajlovića i ostao sve do današnjih dana. Došao sam u Zajednicu koja je bila mala, anonimna, koja je imala male prostorije u jednoj uličici gdje je oko 60-80 ljudi dolazilo da obavi džumu namaz i gdje se nisu klanjali drugi namazi. Ja sam sebi postavio zadatak da koliko god mogu među muslimanima Zagreba i Hrvatske učinim nešto za islam, i sa tim nijetom sam krenuo te 1975. godine i na tome sam ustrajao. Na tom putu su bili veliki zadaci, prije svega izgradnja Zagrebačke džamije, koja je postala za svojih 18 godina nekom vrstom primjera u razvoju islama i muslimana. Takođe sam sebi postavio brojne druge zadatke, jer Zajednica nije pružala mogućnost muslimanima da se razvijaju, da dožive svoju vjeru kao vjeru svjetskih razmjera, i upravo gledajući na druge vjerske zajednice, poseb-

U Zagrebačkoj džamiji, u prosjeku, po hiljadu ljudi klanja džumu namaz

no na katoličku crkvu, odlučio sam da učinim sve da kroz značajne aktivnosti i proširenje razvoja Islamske zajednice učinim da ona iz anonimnosti dođe na svijetlo dana, odnosno u javnost, i da kroz nju hrvatska i zagrebačka javnost gleda zapravo islam i muslimane. Naravno, daleko od toga da je to samo moj uspjeh, to je uspjeh svih zagrebačkih muslimana koji su se nosili sa tim pitanjima i problemima. Danas kada u Zagrebačkoj džamiji, u prosjeku, po hiljadu ljudi klanja džumu namaz to je veliki uspjeh, međutim, ni tim uspjehom ne možemo biti zadovoljni s obzirom da je zvaničan broj muslimana samo u gradu Zagrebu nešto preko 16 000.

Muftija Ševko ef. Omerbašić u razgovoru za Elif

Pored zagrebačke medrese i njenog uspješnog rada, najavili ste otvaranje fakulteta islamskih nauka u Zagrebu.

Zagrebačka sredina, muslimanska sredina, poznata je kao vrlo intelektualna sredina. Od 320 sveučilišnih profesora na zagrebačkom Sveučilištu 112 su muslimani! To je ogroman broj, s obzirom da nas nije jedna trećina, nego je nas dva posto. To najviše govori kolika je ta intelektualna sredina. Mi smo prvo krenuli sa medresom jer smatramo da medresa, ovdje u Zagrebu, treba da da neki novi istinski imidž, istinski pečat muslimana Hrvatske. Ja sam odavno taj problem akcentirao kao veoma ozbiljan. Do prije 15 godina, ni jedno dijete iz Hrvatske nije pohađalo me-

dresu. Od kako se osnovala ova medresa, samo iz Zagreba je preko 90 učenika pohađalo i završilo medresu. Od njih mi danas imamo imame, vjeroučitelje... Razmišljali smo kako okupiti taj intelektualni svijet, odnosno sveučilišne profesore? Smatrali smo da to jedino možemo s neakvom visokoznanstvenom i visokoškolskom ustanovom. Možda fakultet i nije bio toliko potreban u smislu educiranja kadrova, koliko je on nama potreban da predstavlja muslimane, da predstavlja snagu i nauku islama. Zato smo odlučili da pokušamo okupiti te znanstvenike, profesore na tom zadatku da pomognu, odnosno da podignu razinu poštovanja te velike uzvišene

udio dati u istraživanju balkanskog islamskog mentaliteta. Mi očekujemo da će fakultet producirati upravo te kadrove koji će samostalno moći rješavati brojna pitanja i probleme u Islamskoj zajednici. Do sada su ovo rješavali manje-više imami ili neke druge osobe. Mi želimo također, iz ovog muslimanskog miljea stanovništva u Hrvatskoj izvući sve ono što je najbolje i ovdje ih školovati. Na neki način predodrediti ih da oni zapravo sa svojim znanjem i sposobnostima služe svome narodu, a ne nekom drugom. To je ustvari i cilj ovog fakulteta. Naravno, mi i na društvenom planu dajemo veliki doprinos gradu Zagrebu i Hrvatskoj. Već 50 godina Hrvatska je pokušavala otvoriti studije orijentalistike, odnosno arabistike. To nikada nije uspjela. Mi smo uočili taj problem i prihvatili da ga riješimo kroz naš fakultet. Ministarstvo znanosti i sporta u Hrvatskoj je jako zainteresirano za ovaj fakultet s tog aspekta, odnosno arapskog jezika. Mi ćemo pružiti tu mogućnost društvu i svima koji su zainteresirani da studiraju arapski jezik.

Možete li nam reći nešto više o muslimanima Hrvatske i ustroju Islamske zajednice?

Kada je porazom osmanlijske vojske kod Beča izgubila Turska, izgubili su i muslimani. Nastalo je masovno iseljavanje. Tu je bilo od prilike 250 000 muslimana u dvije pokrajine, Slavoniji i Lici i 117 džamija. Sve je to srušeno i uništeno, ukupno negdje oko 480 objekata osmanske arhitekture. Danas nekoliko manjih džamija koje su pretvorene u crkve i dalje postoje. Sve do 1850. godine, ovdje muslimana nije bilo. Od tada, nakon što je anektirana Bosna i Hercegovina, okupirana od strane Austro-Ugarske, muslimani su prvo pomalo stidljivo a zatim sve više i više dolazili u razne gradove Austro-Ugarske, a posebno u Zagreb i ove dvije pokrajine - Slavoniju i Liku. Dolazili su manje-više muslimani iz svih krajeva bivše Jugoslavije. Najviše muslimana je iz Bosne i Hercegovine, oko 60 000. Ovdje su upjeli muslimani koji su bili visoko obrazovani i koji su se željeli visoko obrazovati. Zapravo zajednič-

ki jezik između katolika i muslimana je bio uvijek taj koji je povezivao. Muslimani su bili više skloni hrvatskom nego srpskom jeziku i tu su se školovali, lijepo su dočekivani. Oni koji su htjeli raditi, radili su. Otprilike, nekih 10 posto je bilo visoko obrazovanih, 70 posto je bilo onih koji su došli ovdje da rade kao zanatlije, odnosno socijalni radnici. Mislim da je ta struktura muslimanskih intelektualaca jako uznapredovala za vrijeme socijalizma. Nije bilo fakulteta na kojem nije bilo desetine studenata iz BiH koji su postizali velike rezultate i postali visoki intelektualci.

Organizacija Islamske zajednice u Hrvatskoj počinje službeno 1916. godine, kada je priznat islam u hrvatskom državnom Saboru. To je poslije Austrije bila druga zemlja koja je priznala islam. Zajednica je bila organizirana kao muftuluk, zatim kao medžlis Islamske zajednice, tada u Hrvatskoj banovini, kasnije u sklopu Islamske zajednice BiH sve do 1990. g., s prekidom u ratu kada je IZ ovdje pod vođstvom muftije Iset ef. Muftića bila bliska NDH strukturi, kada je muftija osuđen i strijeljan. Sve to je uništeno i IZ Hrvatske je ponovo potpala pod IZ BiH i to je trajalo do 1990. kada je došlo do raspada bivše države. Prije toga raspada ovdje je osnovano peto Starješinstvo islamske zajednice, Mešihat za Hrvatsku i Sloveniju i kada je došlo do rata, odnosno do raspada, IZ Hrvatske se morala snalaziti. Ja sam od 1990. pa sve do danas na čelu IZ Hrvatske, međutim uvijek sam smatrao da mi moramo imati čvrste veze sa Sarajevom i da one ne smiju biti samo formalne, labave veze, ali mi moramo biti samostalni kako bi mogli ispunjavati sve naše zadatke ne oslanjajući se na Sarajevu. U tome sam nailazio na nespornu razumu, ne ovdje u Hrvatskoj koliko u BiH jer su mnogi mislili zapravo da mi je težnja da odvojim i da napravim nekakav pašaluk u kome ću ja biti paša, što meni apsolutno nije bio cilj nego mi je bio cilj osamostaliti u svakom smislu Islamsku zajednicu u Hrvatskoj da ne ovisi ni od čije pomoći ali da uvijek bude zajedno sa muslimanima u BiH kako bi na taj način činili veliku cjelinu

i bili jaki da se odupremo svim navalama asimilacije, koja nije od juče već stalno prijete da pozoblje muslimane. U tom smislu mi smo morali puno raditi, jer ako nećemo biti bolji i jači u vjerskom, teološkom, ideološkom smislu od onih koji su ovdje većina, a to su katolici, onda nam prijete opasnost od asimilacije i nestanka sa ovih prostora. Mislim da smo na tome postigli rezultate. Ja ću vam

tome pisalo, međutim situacija ostaje i dalje takva kakva jeste. Pošto mi rješavamo pitanja i potrebe muslimana a ne politike, dosjetili smo se pa u mnogim mjestima – Poreču, Varaždinu, Maljevcu, Bogovljci i Vinkovcima kupujemo ili gradimo kuće koje adaptiramo za namaz i neke opšte potrebe muslimana. Mi smo od 1991. pa do danas za oko 5 000 m² proširili namaski pro-

međutim mi nemamo drugog izbora. Ako hoćemo biti dobri i ravnopravni sa ostalim vjerskim zajednicama u Hrvatskoj, ovi sta-

oko pomoći Mešihatu, upozoravani smo da možemo izgubiti dio autonomnosti. Međutim u sporazumu koji smo potpisali sa Vla-

je bira predsjednika Mešihata, broji 91 člana i to se smatra respektabilnim tijelom. Hoću da kažem da nam se država od sada nije nikada uplitala i ovo je već treća godina kako nam plaća godišnje oko 500 000 eura. Nikada od nas nije zatražila gdje se troši taj novac i ako zna da mi taj novac trošimo isključivo za plaće imama i njihovo penzijsko i zdravstveno osiguranje. Pored tih sredstava, država nam daje otprilike još toliko kroz Medresu i vjeronauku plaća država, tako da Mešihat plaća svega 4-5 profesora. Ukupna pomoć države prema Islamskoj zajednici iznosi oko milion eura godišnje. Dodaću i to da u potpisanoj sporazumu države i Islamske zajednice Hrvatske stoji i da policija ne smije ući ni u je-

Klanjati u mesdzidu sa munarom ili bez nje kod Allaha je manje važno od samog klanjanja

samo reći da od 1990. pa do danas u Hrvatskoj je sklopljeno 17 mješovitih brakova između muslimana i drugih. To je za vrijeme socijalizma bila masovna pojava. Možemo reći danas da među starijim muslimanima, od 50 godina pa naviše, preko 70 posto su u mješovitim brakovima i sva njihova djeca su sa katolicima. Mi smo uvidjeli da se naša djeca ne mogu u takvim brakovima oduprijeti nego da moramo ići na akciju da osvjestimo muslimane da uzdržavanje od mješovitog braka ne znači da mi druge mrzimo nego da jednostavno želimo sačuvati našu vjeru, jer u prilikama u kojima živimo, u mješovitom braku mi to ne možemo uraditi.

I pored jako dobre zakonske regulative i demokratskih standarda, u Hrvatskoj ipak ima samo dva minareta. Vaš komentar.

Kada razgovaramo sa crkvom ona kaže da se ne protivi minaretima, međutim kada razgovaramo sa lokalnim općinskim strukturama oni se žestoko protive minaretima jer minareti su po njima simbol islama koji prijete da ponovo, nakon Turaka, zavlada ovim krajevima, što je apsolutno iluzorno. Međutim, kada živite većinom, vi ne možete tu većinu, koja je protiv takvih naših razmišljanja, ubijediti. Jednostavno, tu ne možete gotovo ništa učiniti jer u takvim prilikama zakon ne pomaže. Tu su u pitanju duboke ideološke razlike i mi imamo već 11 godina teških nesporazuma sa lokalnom strukturom u Rijeci. Mi samo iz tog razloga, dakle zbog minare, ne možemo dobiti konačno rješenje za početak gradnje islamskog centra. Nudili su nam da možemo graditi ali bez minare, što ja nisam prihvatio po cijenu da ne gradimo uopšte islamski centar.

Da li ste se obraćali međunarodnim institucijama za pomoć u rješenju tog problema?

Američko ministarstvo vanjskih poslova je u svojim godišnjim izvještajima nekoliko puta o-

tor. Dok ova tzv. «antiminarska» ideologija ne padne, mi ćemo ljudima omogućavati da klanjaju, jer klanjati u mesdzidu sa munarom ili bez nje kod Allaha je manje važno od samog klanjanja.

Jedina ste Islamska zajednica na Balkanu koja je uvela međunarodne ISO standarde upravljanja i organizacije. Je li ovaj sistem ispunio očekivanja?

On tek treba da ispuni naša očekivanja jer je još u fazi uspostavljanja. Interesantno je da kažu da smo prva vjerska zajednica u svijetu koja je uvela ISO standarde. Oni su jako zahtjevni i traže precizno i svakomintutno snalaženje u poslu. Mnogi imami negoduju radi njihovog uvođenja,

ndardi će nam pomoći da u tome budemo i bolji. Dugo je trebalo da nas uvrste u organizacije koje će uvesti ove standarde i mislim da će naši partneri iz «Unisa» iz Sarajeva, koji dodjeljuje te sertifikate, 11. novembra konačno nam ih dodijeliti. Naravno da za te standarde treba školovan i spraman kadar u svako doba dana i noći. Taj sistem je tako postavljen da ne ostavlja prostor za nerad i neažurnost. Umreženi smo u internu kompjutersku i telefonsku mrežu, tako da muftija može znati u svakom trenutku sve što se dešava u Islamskoj zajednici Hrvatske, ali isto tako i svaki imam može znati i provjeriti sve aktivnosti i posjete muftije, odnosno predsjednika Mešihata.

Da li pomoć države može uzrokovati autonomnost Islamske zajednice?

U toku pregovora sa državom

oni su nam priznali povjenu i sadašnju ulogu i samostalnost. Jedino što je od nas zatraženo u tom smislu je da ih na jedan džentlmski diskretan način izvjestimo kada su u pitanju kandidati za predsjednika Mešihata, jer se oni oslanjaju na tu osobu i spram nje grade svoju politiku. Mi smo uvidjeli da to neće ugroziti nikakvu samostalnost jer kod nas nikad nije kandidat samo jedna osoba. Ove godine smo imali

Ukupna pomoć države prema Islamskoj zajednici iznosi oko milion eura godišnje

četiri kandidata i mi smo ih obavijestili, bez medijske buke. Tek kada smo izabrali predsjednika Mešihata mi smo to javili njima i oglašili se u medijima. Mi pravimo razliku između izbora u društvu i ovih u Zajednici ali je odgovornost neophodna i prilikom naših izbora, jer izborno tijelo ko-

dan objekat Islamske zajednice bez njene saglasnosti. Mislim da je i to jedan pokazatelj autonomnosti ove Zajednice.

Poriškom ste iz Crne Gore. Najavili ste posjetu Zajednici i muslimanima u Crnoj Gori. S kojom ćete porukom doći?

Bio sam pozvan da zajedno sa reisu-ulemom posjetim Crnu Goru, međutim u tom periodu sam bio zauzet. Sada sam odlučio da prvih dana ramazana posjetim Crnu Goru. Mene ona zanima kao postojbina mojih predaka koji potiču otuda. U Baru imamo džamiju koja se zove džamija Omerbašića. Mene je još rahmetli otac za života zadužio da odem i vidim tu džamiju jer moj djed pamti da je došao iz Crne Gore. Mi smo imali svoje posjede i tamo i na Svetom Stefanu. Crna Gora me zanima i u sklopu onoga što sam ja kroz povjesna istraživanja dolazio do raznih podataka. U primorskom dijelu Crne Gore bilo je islama i prije Turaka i mene jako zanima taj predosmanlijski period koji i istražujem.

Inače, ja sam u Crnoj Gori bio samo jedan put i to u rodnom selu kod Pljevalja, a tamo imam i veliki broj prijatelja i porodica muslimana koji sada žive u Hrvatskoj. Takođe želim obnoviti stara prijateljstva i posjetiti Islamsku zajednicu, gdje ćemo u suradnji sa reislam Fejzićem razmotriti mogućnosti za eventualnu pomoć, pogotovo po pitanju Podgoričke medrese u izgradnji. Radujem se toj posjeti i očekujem da ću tokom nje steći potpuno nova iskustva.

Razgovarao: **Muharem Demirović**

BIOGRAFIJA

Ševko Omerbašić je rođen u Ustikolini 09.06.1945. Završio je Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu 1964.godine i Fakultet za arapski jezik i islamske znanosti u Libiji 1974.

Po završetku studija radi kao prevodilac-korespondent u "Hydrogradnji"-Beograd, na gradilištu u Libiji.

Starješinstvo Islamske zajednice za Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku i Sloveniju postavlja ga 8. maja 1975. godine na dužnost Glavnog imama u Zagrebu, za područje regije Zagreb. Vrhovno starješinstvo Islamske zajednice SFRJ ga postavlja, 1988. godine, na mjesto Glavnog imama za Islamsku zajednicu u Hrvatskoj i Sloveniji.

Ustavom Islamske zajednice u SFRJ iz 1990. godine formira se Islamska zajednica za Hrvatsku i Sloveniju, u sastavu Islamske zajednice SFRJ. Na njeno čelo je izabran Ševko ef. Omerbašić, za prvog predsjednika Mešihata Islamske zajednice Hrvatske i Slovenije. Krajem 1994. godine se Islamska zajednica u Sloveniji osamostaljuje. Za predsjednika Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj je izabran 1995., te ponovo 1998. godine sa mandatom od 7 godina. Krajem 1999. godine, imenovan je za Zagrebačkog muftiju, odnosno muftiju u Islamskoj zajednici u Hrvatskoj.

Nosilac je aktivnosti u više projekata Islamske zajednice. Posebno je zaslužan za izgradnju džamije u Zagrebu. Gradeći to veliko djelo, on i njegovi suradnici su gradili u isto vrijeme

me zagrebačku i Islamsku zajednicu u Hrvatskoj.

Muftija Ševko ef. Omerbašić se bavi i naučnim radom. Objavio je knjige "Islamska čitanka", "Arapska početnica", "Povijest islama", "Vrijeme pravednih halifa", "Islam i muslimani u Hrvatskoj" i druge. Više od dvije decenije, a posljednju intenzivno, posvetio je radu na istraživanju i pisanju o islamu i muslimanima u Hrvatskoj i šire.

Zaslužan je za osnivanje Zagrebačke medrese "Dr. Ahmed Smajlović." (1992).

U posljednjih deceniji XX. stoljeća, prihvatio se mnogih poslova koji su u tom sudbonosnom vremenu najčešće značili bespoštednu bitku za goli opstanak Bošnjaka, naroda iz kojeg je potekao. Svjestan značaja i odgovornosti u kritičnim trenucima, bezrezervno se žrtvujući, bitno je uticao na mnoge događaje.

Djeca i samopoštovanje

Imati samopoštovanje znači imati dobro mišljenje o vlastitom karakteru i sposobnostima. Zaista je ono veliko blago, jer biti zadovoljan sobom donosi srcu mir i sreću. Samopoštovanje se razlikuje od oholosti. Kada osoba ima neke dobre osobine ili sposobnosti, svjesna je toga i zahvalna je Allahu – to se naziva samopoštovanje. Pravi ti se važan zbog toga i smatrati se boljim od drugih – naziva se oholost. U osnovi, treba znati da sve dobro u nama dolazi od Allaha. Ta spoznaja eliminiše osjećanje oholosti i ostavlja samo osjećanje zahvalnosti i želju da se to dobro iskoristi na najbolji način.

Od veoma ranog doba djeca pokazuju želju da im se ukaže pažnja i oda priznanje. Nastoje da se u nečemu pokažu da bi zaradili priznanje i pohvalu. Ponekad, kada roditelji ne obrate pažnju, djeca počnu sa agresivnim ponašanjem da bi skrenuli pažnju na sebe. Postoje različita mišljenja o porijeklu ove ljudske želje za priznanjem. Neki psiholozi vjeruju da ono potiče iz prirodnog poriva da se bude bolji od drugih. Drugi kažu da ono potiče iz samoljublja koje se nalazi u svakom ljudskom biću. Međutim, islamski učenjaci imaju drugu teoriju. U čovjeku se nalazi nešto Božje. Uzvišeni Allah kaže u Kur'anu: "Ja ću stvoriti čovjeka od ilovače, ... pa kada ga završim i udahnem u njega nešto od duha Moga, vi pred njim na sedždu padnite." (Kur'an: 15: 26-27). To nešto od Allahovog duha, svojom veličinom i plemenitošću, tjera čovjeka na traženje plemenitosti i ugleda. On osjeća potrebu da bude cijenjen i potpuno je prirodno što se ne želi staviti u položaj poniznosti i niskosti. Sam Allah, dž.š., kaže da je čovjeku ukazao čast: "Zaista smo ukazali čast djeci Ademovoj" (Kur'an: 17:70).

Samopoštovanje igra važnu ulogu u napretku i uspjehu u životu svakog ljudskog bića. Temelj ove veoma važne čovjekove osobine često bude izgrađen ili uništen u djetinjstvu. Koristi samopoštovanja kod djeteta su sljedeći:

- Dijete koje je svjesno da posjeduje određene kvalitete, koje i drugi poštuju, zadovoljno je u sebi. Ovo će proizvesti razumno i mirno ponašanje. Nema potrebe za nastupima gnjeva i agresivnosti da bi se zadobila pažnja. Srećno dijete je ono koje sebe

poštuje.

- Takvo dijete vrednuje sebe i drži do sebe, pa su male šanse da uradi nešto što će ga poniziti. Ono neće biti lahko navedeno na ružno djelo od strane vršnjaka, jer će to smatrati nedostojnim njegovog položaja.

- Dijete koje ima samopoštovanje, ima povjerenja u svoje sposobnosti, pa će uložiti više truda u postizanju viših ciljeva. U stanju je dati inicijativu za nove stvari i uključiti se u razne aktivnosti.

Nedostatak samopoštovanja uzrokuje sljedeće:

- Kada dijete nema povjerenja u sebe teško će se pridržavati vlastitih principa pa će lakše podleći negativnim utjecajima. Pogledi i mišljenja drugih imaju za njega veliko značenje. Takva djeca su u većem riziku da podlegnu nagovaranju vršnjaka i budu uvučena u loše društvo.

- Dijete bez samopoštovanja prihvata neuspjeh kao nešto što je zaslužilo. Neće biti u stanju da se motivise niti će očekivati od sebe da postigne dobre rezultate. Ovakvo prepuštanje porazu priprema ga za buduće neuspjehe i lišava ga želje da uspije u životu.

- Takvo dijete više pati od negativnih emocija kao što su bijes, zavist, razočarenje i sl. Dijete koje ima povjerenje u sebe prihvatila uspjeh drugog djeteta, jer zna da je i on takode uspješan. Ali kada je ta spoznaja odsutna, ljubomora je prirodna reakcija. Često je bijesno na sebe ili čak na one osobe koje drži odgovornim za njegov neuspjeh. Tada postoji malo mjesta za srećno, zdravo osjećanje koje pomaže djetetu da postane emocionalno stabilna osoba.

Kako njegovati samopoštovanje kod djeteta?

Prvi način je ukazivanjem poštovanja. Mnogi roditelji očekuju da ih djeca poštuju, ali vjeruju da bi ih pokvarili ako bi oni njima ukazali poštovanje. U svakom slučaju iskazivanje poštovanja na sljedeće načine pomaže djetetu da stekne dobro mišljenje o sebi i da bolje poštuje roditelje.

- Razgovaraj sa djetetom normalnim tonom. Ne ismijavaj ga obraćajući mu se dječjim glasom. Razgovaraj sa djetetom uvijek, ne samo onda kada ga ružiš ili mu naređuješ da nešto uradi. Razgovaraj s njim o svakodnevnim stvarima: školi, poslu, politici, svojim događajima iz pri-

ostlosti i sl... Neki roditelju vjeruju da nema puno stvari o kojima mogu razgovarati s djecom. Ali činjenica je da ona djeca s kojom se razgovara razumiju više i shvataju bolje od djece s kojom roditelji ne razgovaraju. Takva djeca imaju bolju vezu sa roditeljima jer znaju da ih oni smatraju vrijednim razgovora. To je zaista velika pomoć u stvaranju samopouzdanja.

- Kada kritikuješ dijete pazi da ne uništiš njegovo samopouzdanje. Ne govori mu "ništa ne slušaš!" ili "uvijek si neuredan!", jer, ma kako nestašno dijete, nije tačno da ono "ništa" ne sluša ili da je "uvijek" neuredno. Ponovljeni više puta, ovi izrazi će se urezati u dječje pamćenje, pa će ono na kraju i povjerovati u njih.

- Saslušaj dijete kada iznosi svoje mišljenje ili ideje. Podstakni ga i pomoz mu da se izrazi. Ne ismijavaj ga i ne ušutkuj! Možeš i neće reći nešto mudro, ali barem zaslužuje da bude saslušano. Zanimarivanjem dječjeg mišljenja ili prikazivanjem ga bezvrijednim, uništava se njegova sposobnost razmišljanja i kreativnosti.

- Ponekad ga pohvali pred drugima. Kada dijete čuje da se o njemu pozitivno govori, osjeća da su njegove vrijednosti priznate. To ne moraju biti duge hvalbe, nego se može spomenuti nešto što je ono dobro uradilo, poslalo i sl. Roditelji koji kritikuju dijete i žale se na njega drugima u njihovom prisustvu, često ruše djetetovo samopouzdanje. Ponekad se roditelji i rođaci ponašaju tako kao da ih dijete ne čuje. Razgovaraju o njemu u njegovoj prisutnosti, porede ga sa drugima i spominju njegove loše osobine. Ovo ima veoma negativan efekat na djecu.

Još jedan način da se pomogne djetetu da razvije samopouzdanje je njegovo podsticanje da

sebi postavi ciljeve i da od sebe puno očekuje. U školi, mektebu i u bilo kojoj aktivnosti u kojoj je uključeno, pomoz mu da postigne najbolje rezultate prema njegovim mogućnostima. Podstrek od roditelja i pokazano zanimanje s njihove strane učinit će da dijete da sve od sebe u onome čime se bavi. Uči ga da su neki postupci ispod njegovog dostojanstva, kao što su previše žaljenja, traženja od drugih, stvaranje problema učiteljima i sl. Dijete će postati naviknuto na određeno ponašanje, pa sve što je niže od toga smatraće da nije dostojno njega.

Upoznaj ga se događajima iz života velikih ljudi. Djeca vole priče i one mogu biti dobar pomoćnik u učenju važnih životnih lekcija. Treba koristiti vrijeme kada su djeca još mala i kada žele slušati, te im čitati priče o plemenitim ljudima. Mogu se čitati i slikovnice nereligioznog sadržaja, ali samo one koje će inspirirati dijete lijepim vrlinama. Junaci i njihova djela često ostave snažniji utisak i ona su u stanju djelovati bolje od roditeljskih lekcija.

Obrati pažnju šta dijete želi. Ponekad su njegove želje potpuno suprotne od roditeljskih. To može biti vezano za vrijeme odlaska na spavanje, vrstu odjeće ili za zajedničku aktivnost u slobodnom vremenu. U svemu tome dijete može imati drugačije mišljenje od roditelja. Ovim se ne misli reći da roditelj treba popustiti djetetu ili pustiti ga da radi po svome nahodenju. Ne, samo se hoće reći da roditelj treba pokazati da poštuje dječje mišljenje. Na kraju će ono i uraditi onako kako roditelj želi ali će se bolje osjećati ako bude saslušano i vidjelo da ima uticaja na odluku roditelja.

Praktični savjeti kod njegovanja samopouzdanja kod djeteta.

Zaduži dijete nečim kod ku-

će. Neka obavlja lakše poslove primjerene njegovom dobu i uzrastu. Tako će osjećati da je dio porodice i da je uključen u vodenje domaćinstva.

Razgovaraj s njim o svim važnijim životnim odlukama kao što je selidba, promjena zaposlenja i sl. Često roditelji ostavljaju djecu neobaviješteni o važnim odlukama koje se i njih tiču.

Uči ga da ne prihvata hvalu kada je nije zaslužilo. Dijete voli kada se hvati, ali to treba prihvatiti samo onda kada zna da ju je i zaslužilo.

Ne mijšaj se u sve ono što dijete radi. Daj mu prostora da razvija nezavisnost i originalnost.

Ako ono želi da složi svoje stvari na određen način ili želi da nešto uradi po svom nahodenju, dopusti mu sve dok to što želi nije štetno ili opasno. Neki roditelju očekuju od djeteta da sve radi po njihovoj želji i stvaraju mu probleme oko svake sitnice. Kada odraste, takvo dijete neće biti u stanju da samo za sebe ista odluči.

Nemoj ga previše maziti kada je bolesno ili povrijeđeno. Dijete treba učiti da bude jako i da podnosi manji bol. Ako mu se dopusti da jadikuje i da se žali na svaku sitnicu, kada odraste neće biti u stanju da podnese životne teškoće.

Ne zanemari dijete kada si u društvu. Islamski ahlah zahtijeva da se gostu ukuže veliko poštovanje. Ovo ne znači da se djeca trebaju zanemariti ili ukloniti. Umjesto toga, roditelji treba da upoznaj djete sa gostima i podstaknu ga da se pridruži društvu.

"Jednog dana Poslanik s.a.v.s., je sjedio sa drugovima, kada im pride jedan dječak. Poslanik s.a.v.s., ga pozva i sjede ga u krilo. Svi usmjereše pažnju ka dječaku, koji od silnog uzbuđenja počne da se mokri. Strah i zbunjenost pokazase se na djetetovom licu. Kada je ugledao šta se desilo, otac djeteta skoči i poče ružiti dijete uzimajući ga od Poslanika s.a.v.s. Ali on mu ga ne dade, nego ga još više privi sebi na grudi, i reče ocu: "Ne brini, nema veze. Odjeća se može oprati. Moraš biti pažljiv kako se ophodiš prema djetetu. Šta mu može povratiti samopoštovanje kada se ovako ponašaš prema njemu pred drugima?"

prepriemo,

Džemo Redžematović

Ramazan - mjesec oprosta

Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova. Neka je selam i sala- vat na Muhammeda Allahovog Poslanika, na njegovu porodicu, na njegove drugove (ashabe) i na sve sljedbenike muslimane.

Nastupio nam je časni mjesec i veličanstven doživljaj. To je mjesec Ramazan u kojem je objavljen Kur'an, kao uputa ljudima, jasan vodič pravom putu. Njegova prva trećina je milost, druga je oprost, a treća je oslobođenje Allahovih robova od vatre.

Uzvišeni je odlikovao mjesec Ramazan u odnosu na druge mjesece mnogim prednostima.

Poslanik, s.a.v.s., kaže:

«Mom ummetu (mojim sljedbenicima) dato je pet odlika u Ramazanu, a tako nešto nije dato ni jednom narodu prije mog ummeta: -Zadah iz usta postača draži je ugodniji Uzvišenom Allahu od mirisa miska; -Meleki za postače mog ummeta mole oprost sve dok se ne omrse; -Allah Uzvišeni, svaki dan ukrašava za njih Džennet i govori: «Još malo, i od mojih robova će biti otklonjena svaka briga i uznemiravanje i oni će ući u tebe.» - Onemogućuju se sve šejtanske spletke, pa ne mogu činiti ono što inače uobičajeno rade; -Biće im oprošteno u zadnjoj noći... Neko upita «Je li to noć Lejletu-l-kadr, o Allahov Poslanice?», a on odgovori: «Ne, nego kada neki radnik svoj posao do kraja uradi, onda mu se za taj posao isplati naknada i plaća.»

VRIJEDNOST POSTA

1. U mjesecu Ramazanu otvaraju se džennetska vrata, a zatvaraju džehennemska, šejtani se vezuju u lance. «Kada dođe Ramazan, otvaraju se džennetska vrata, a zatvaraju džehennemska, a šejtani se vezuju». (Bu-

harija i Muslim).

2. Post štiti vjernika i vjernicu od vatre.

Reusulullah, a.s., je rekao: «Post je štit od vatre, kao što je štit nekoga od vas čuvao u borbi».

3. Jedan dan posta udaljava lice postača od džehennemske vatre za rastojanje od sedamdeset godina hodaju.

4. Nagrada posta ima neprocjenjivu vrijednost. Kaže Poslanik, a.s.: «Allah kaže: »Sve aktivnosti čovjeka su njegove, osim posta, post je Moj i Ja za njega dajem nagradu.« (Prenosi Muslim, Ahmed i Nesai).

5. «U Džennetu ima jedna kapija koja se zove Rejjan. Na sudnjem danu kroz nju će ulaziti samo postači i niko više. Kada oni na nju uđu, kapija će se zatvoriti i više niko na nju neće moći ući.» (Buharija i Muslim).

6. Dova postača se ne odbija, a pogotovo pred iftar. Rekao je Poslanik, a.s.: «Postaču neće biti odbijena ni jedna dova koju uputi Allahu prilikom iftara.» (prenosi Ebn Madže)

7. U njemu je noć vrijednija od 1000 mjeseci, to je Lejletu-l-kadr. Poslanik, a.s., je rekao: «Ljudi dolazi nam veličanstven mjesec, mjesec pun berekata, u kojem ima jedna noć vrijednija od 1000 drugih mjeseci».

SMISAO POSTA

Smisao posta se ogleda u višestrukim duhovnim, socijalnim i zdravstvenim koristima.

1. U duhovnom smislu post jača volju i izdržljivost, uči obuzdavanju i suzbijanju prohtijeva, ulijeva i razvija osjećaj bogobojznosti. Kaže Uzvišeni Allah: »O vjernici! Propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da biste se grijeha klonili«. (El-Beqare, 183.)

2. U socijalnom smislu post među svim pripadnici-

ma Islama ulijeva osjećaj pravdnosti i jednakosti. S jedne strane, razvija osjećaj samilosti i težnje za etičkim vrijednostima, a s druge strane, društvo čuva u cjelini od svakojakih zala i poroka.

3. U zdravstvenom smislu post pročišćava crijeva, jača želudac, uklanja štetne naslage iz organizma, smanjuje gojaznost i preopterećenost stomaka satom. Poslanik s.a.v.s. je rekao: »Postite, bićete zdravi».

PROPIŠ RAMAZANSKOG POSTA

Post je propisan druge godine po Hidžri. Ramazanski post je stroga obaveza propisana Kur'anom i sunnetom i idžmaom (jednoglasnim mišljenjem) islamskog ummeta.

RUKNOVI POSTA

1. Nijet donijeti, tj. Srećem odlučiti da se posti, ukoliko se radi o obaveznom postu. Nijet je potrebno donijeti noću, prije zore, jer je Allahov Poslanik, a.s. rekao: «Onaj ko ne zanijeti post noću, prije zore, taj i nema posta.» (Tirmizi)

2. Imsak tj. ustezanje od jela, pića, spolnog odnosa i svega drugog što kvari post.

ŠTA KVARI POST?

1. Jelo i piće

Onaj ko pokvari post jelom i pićem dužan je napostiti te done. Pod ovim se podr-

azumijeva namjerno jedenje i pijenje. Međutim ako bi neko jeo ili pio u zaboravu ili greškom, ne mora napostiti. Poslanik, a.s., je rekao: «Ko zaboravi da posti, pa pojede nešto ili se napije vode, neka nastavi sa postom, jer Allah ga je nahranio i napojio».

2. Poslanik, a.s., je rekao: «Koga nadvlada nagon za povraćanjem, nije dužan napostiti, ali ako neko namjerno prouzrokuje povraćanje, neka naposti taj dan».

3. Hajz i Nifas

Ako žena dobije menstruaciju ili se porodi, pa makar se to desilo na trenutak prije zalaska sunca, post je pokvaren i nužno ga je napostiti.

4. Namjerno izazivanje izlaska sjemena (ejakulacija).

ŠTA JE POSTAČU DOZVOLJENO ?

1. Postaču je dozvoljeno kupanje i rashlađivanje vodom.

2. Podvlačenje surme i upotreba kapi za oči i slično dozvoljeni su pa makar osjetio ukus u grlu, ali je bolje to odgadati do uvečer.

3. Poljubac postača. U hanefijskom mezhebu poljubac je mekruh samo ako izazove strast, ali u svakom slučaju za postača je bolje ostaviti se toga.

4. Injekcije bez obzira davala se u venu ili negdje drugo, ali da nije hranjive prirode.

5. Puštanje krvi. Postaču je dozvoljeno puštanje krvi, osim ako to utiče na fizičko slabljenje postača. Davanje krvi za laboratorijske analize i slično je dozvoljeno.

6. Ispiranje usta i nosa. Dozvoljeno je ispiranje usta i nosa ali je mekruh u tome pretjerivati.

7. Stvari od kojih se ne može čuvati, a dozvoljene su kao na primjer: gutanje pljuvačke, prašina koja je na putu, slina itd.

8. Postaču je dozvoljeno da osvane džunup, kao što je dozvoljeno ženi koja je bila u hajzu ili nifasu, pa joj je prestalo krvarenje, da zaposti prije kupanja, a kupanje može odgoditi do iza zore, s tim mora zanijetiti post, a kupanje mora obaviti prije isteka namaskog vremena.

TRAŽENJE NOĆI KADRA (NAJVRIJEDNIJE NOĆI)

Lejletu-l-kadr bolja je od 1000 mjeseci. Ona se nalazi u zadnjih deset neparnih noći Ramazana. Od Aíše, r.a., se prenosi da je rekla: «Rekla sam - O Allahov Poslanice, kada bih znala u kojoj je noći Lejletu-l-kadr, šta bih u njoj činila? - a on je odgovorio - Reci, Allahu moj, Ti si Onaj koji opraštaš, voliš da opraštaš, pa mi oprosti». (Buhari i Muslim).

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao: «Ko posti Ramazan, vjerujući nadajući se nagradu, oprošteno su mu (mali) grijesi koje je do tada počinio». (Muttefequn alejhi).

O braćo muslimani i sestre muslimanke, iskoristite mjesec Ramazan, iskreno čineći tevbu Allahu Uzvišenom. Možda am se ova prilika neće drugi put ponoviti. Zaista onaj ko se iskreno nepokaje u Ramazanu, u mjesecu kada su šejtani okovani u lance kada će to učiniti...

Isnam Taljić, autor knjige «Roman o Srebrenici»

Muslimanima je čitanje farz

- * Nejedinstvo je vječno prokletstvo muslimana
- * Previše je godina u kojima su «mršave krave jele debele»

Nakon 15 objavljenih knjiga prevedenih na više svjetskih jezika, Isnama Taljića mnogi smatraju najboljim savremenim bošnjačkim proznim piscem. Već godinama, ovaj rođeni Vlaseničanin, "Romanom o Srebrenici", kao i knjigama "Vjetrometina", "Kuća na Drini" ili "Put iz Mekke" iskreno pripovijeda priče o usudu balkanskih muslimana, prije svih Bošnjaka. Napisana u majstorskom pripovjedačkom maniru i prokana islamskim nitima, njegova djela uvrstila su Taljića u više savremenih domaćih i stranih izbora i antologija bosansko-hercegovačke književnosti. Jedini bosanski pisac koji je ušao u antologiju savremene svjetske pripovijetke Međunarodnog literarnog festivala u Maleziji (2004. godine) govori za naš časopis.

Ove godine u svijetu je obilježena godišnjica masakra u Srebrenici. Iz pozicije književnika koji je napisao roman o tome gradu, možete li reći šta danas za Bošnjake znači Srebrenica? Kakav je njihov odnos prema događajima iz jula 1955. godine, deceniju nakon toga?

Taljić: Takvi kakvi smo, «izgurali» smo da se desetogodišnjica genocida nad Bošnjacima veličanstveno obilježi. U tome nam je pomogao i svijet, koji je, isto tako, doprinio našoj tragediji. Ali, ogroman broj Bošnjaka i u Bosni i izvan Bosne, tako i onih stotinu hiljada koji su nastojali doći u Potočare, bili su mnogobrojni «kamenčići» i vlastitim

doprinosom upotpunjavali taj ukupni «mozaik» dostojanstvenosti 11. jula 2005. godine. E, sad bi najgore bilo ukoliko bismo se i u tome predali samozadovoljstvu, pa se opet «probudili» tek pred 11. juli 2006. ili 11. juli 2010. godine. Time bi se Srebrenica svela na formu, na puko obilježavanje godišnjica. To kako je bilo sa 11. julom ove godine, to mora biti podstrek Bošnjacima da im Srebrenica ne prestano bude u mislima, da je ne smetnu s uma, da se njome suočavaju iz dana u dan i organiziranjem raznih manifestacija. Srebrenica treba biti simbol ukupne bošnjačke borbe i stradanja, treba biti naša metafora koja ne isključuje nego, naprotiv, podrazumijeva i druge krajeve i gradove u kojima su se borili i stradali Bošnjaci. Tim kontinuitetom bismo se mogli oduprijeti na

šoj teškoj bolesti nestajanja u samozaboravu. Ovogodišnji 11. juli je pokazao da to možemo. U tome se trebamo učiti od drugih. Znamo dobro šta su i koliko su Jevreji uspjeli ne dozvoljavajući ni sebi ni svijetu da se nadvije zaborav nad njihovim stradanjem. To su postigli na razne načine, tako i umjetničkim djelima, knjigama, filmovima. Od te strategije oni ne odustaju i to treba da imamo na umu. Ako govorimo o čuvanju povijesnog sjećanja kroz umjetnost, sjetimo se Guernike u Španiji i toga šta je na osudi zločina postignuto Picasovom slikom s tim naslovom.

Gotovo da je prošla i decenija od potpisivanja Dejtonskog sporazuma. Koliko su Bošnjaci danas, nakon deset godina mira, svjesni i spremni da se opomenu iz godina agresije?

Taljić: Bošnjaci su dugo odvikavani od sebe i ne treba im skroz zamjeriti na «nesna-

laženju» u ovim postdejtonskim godinama. Isto tako, Bošnjaci trebaju shvatati da je bilo previše godina u kojima su «mršave krave jele debele krave» i da ne smiju sebi dozvoliti razbacivanje s vremenom. Ne moraju previše ni tražiti za «izgubljenim vremenom», jer su nam opomene prošlosti prečeste i preteške, ali bismo se napokon morali dozvat pami. Treba se nadati da se taj proces ipak odvija.

Bosna i islam se, nekako, smatraju dvjema stranama istoga novčića. Nakon vjerskog buđenja tokom rata, opet se čuju glasovi koji vjersko izjednačavaju sa nazadnim, a žrtve umanjuju. Može li se dogoditi da, kao nekad dede sa francuzicima, majke šehida sa svojim bijelim mahramama ostaju jedni simboli islama na ovim prostorima i jedina opomena da se od svojih korijenja ne može pobjeći?

Taljić: Hajde da samo ne

kritiziramo druge, da se i samokritiziramo. Hajde da kao književnik, u moru toga što ne bi trebalo biti kako jest, kao posebnu «priču» izdvojim knjige koje se kod nas štampaju o vjerskim temama i prodaju na prostorima gdje žive Bošnjaci. To je bruka i sramota šta se sve objavljuje, i ko sve objavljuje, i ko to i kako prevodi. Demokratija se na našim prostorima i inače provodi na način anarhije, kao totalno bezakonje. Nikava nedemokratičnost ne bi bila da se takvome izdavaštvu stane ukraj. Istjerat će nas iz vjere te silne «vjerske» knjige! I u samoj književnosti mnogi pisci progone u načinu tretiranja islama. Mnogi književnici bi sada «podučavali» islamu hodže, čak i muftije. Islam se, naravno, treba tretirati i u književnosti, ali ne na vulgaran način, jer je to nesuvlaslo. Islam se treba podrazumijevati kao što podrazumijevamo udisanje zraka da bismo živjeli.

Svijet me više priznaje

Za englesko izdanje Vašeg "Romana o Srebrenici" predgovor je napisao bivši malezijski premijer dr. Mahatir Muhammed. Imali ste čast kakva se rijetko ukazuje piscu iz male zemlje kakva je Bosna. Je li Isnam Taljić priznatiji u Bosni ili u svijetu?

Taljić: Priznatiji sam u svijetu. To nije neskromnost, to je tako. Bošnjačke institucije, osim Islamske zajednice, ne postoje u Bosni, a Bošnjaci u multikulturalnim forumima se dodvoravaju Srbima i Hrvatima mnogo više nego što se to od njih očekuje, pa, između ostalog, nastoje eliminirati one koji se ne libe da budu Bošnjaci. Osim što je objavljen na engleskom i što je predgovor napisao dr. Mahathir, «Roman o Srebrenici» je preveden na turski i upravo se prevodi na više jezika, a u Maleziji sam prošle godine uvršten u izbor savremenih svjetskih pripovjedača. Međutim, i sami Bošnjaci su sada – svijet. Raseljeni su širom svijeta, čak u 184 zemlje. Znam da oni čitaju moje knjige i znam da drže do njih. Nejam neki marketing, ali ljeti, kad Bošnjaci iz dijasporu nahrpu u Sarajevo, moje knjige su najtraženije u jedinjoj knjižari u kojoj se prodaju; to je glavna knjižara «Svjetlosti». Znam to i po naredbama iz svijeta.

Od optužbi da je Ivo Andrić gajio prikriveni animozitet prema muslimanima, do nazivanja Meše Selimovića srpskim piscem, bosanska književnost je uvijek bila žrtva tuđih aspiracija. Čak su mnogi pisci koji su smatrani Bosancima bili skloni da pišu o Bosni kao "tamnom vilajetu i kazanu koji stalno vri". Ima li danas spisatelja koji su spremni da ispričaju pravu priču o Bosni i koliko je interesovanje publike da tu priču čuje?

Taljić: Ivo Andrić nije gajio prikriveni animozitet prema muslimanima. On je to radio najtransparentnije. Akademik Muhamed Filipović je, negdje pred ovaj posljednji rat, izjavio da je Andrić svojim pisanjem nanio više štete Bošnjacima i Bosni nego sve vojske koje su protutnjale kroz njihovu dugu historiju. I posljednji rat je osvjedočio pogubnost Andrićevoga pisanja, odnosno tumačenja njegovoga pisanja i njegovoga veličanja. Kad su u pitanju Bošnjaci koji su pisali tako kako ste naveli, ja ih ne branim, ali je i vakat u kome su pisali bio takav, težak, ne može se reći da im je bilo lahko. Da bi napisali jednu poštenu rečenicu morali su oko nje naredati desetine nakaradnih... A ima li sada pisaca koji su spremni...? Koliko se god mi između sebe kritizirali, ipak ja mislim da smo mi bolji nego što mislimo o sebi. Zato smatram da ima takvih pisaca i da će ih, ako Bog da, biti još više. Bošnjaci su narod Knjige, dio ummeta koji je prihvatio posljednju Božiju Objavu, i nama je, dakle, čitanje farz. Na svim nivoima moramo zagovarati obavezu čitanja, ali i izgrađivati čitalačke kriterije. Objavljuje se previše toga što nije vrijedno pažnje. Čitanje slabih knjiga je gore od nečitanja.

Novinari i pisci se najmanje vezuju za vjeru. Ipak, Vaša djela, osim historije, odišu i islamom. Koliko nadležne državne institucije uvažavaju takvog pisca koji ne krije svoju privrženost islamu i koji ne bježi od pisanja o stradanju svog naroda?

Taljić: Nedavno je, naprimjer, prvi put dodijeljena

nagrada «Hasan Kaimija». Ja sam napisao roman o Hasanu Kajimiji koji je, pod naslovom «Put iz Mekke», objavila izdavačka kuća «El-Kalem» Rijaset Islamske zajednice. Naš značajni pisac Nijaz Alispahić – koji je, inače, iz Zvornika, gdje je Kajimija bio u surgunu, a Kaimijina nagrada se dodjeljuje ispred Bošnjaka Zvornika – napisao je, povodom moje priče «Bijela kamena jaja», da sam nadvisio sve koji su se bavili pisanjem o Kaimiji. Ta priča je, inače, dio toga moga romana, romana o Kaimiji. To je moja najbolja knjiga. Ali, taj roman uopće nije bio uvršten u konkurenciju za Kaimijinu nagradu. Dakle, kad je tako s Kaimijinom nagradom, koja je bošnjačka književna nagrada i samo su se Bošnjaci pitali o toj nagradi, postaje jasnije kako se ponašaju Bošnjaci u multikulturalnim forumima kakav je taj Federalni fond za izdavaštvo. Tim fondom dr. Ivan Lovrenović, ali je on kriv utoliko što napokon ne smijeni te svoje bošnjačke dođvorice, kojima je stalo da se finansiraju njihova sabrana nedjela i nekvalitetne knjige drugih Bošnjaka. Tako oni sebi omogućuju «nedodirljivo» mjesto u sadašnjosti bosanske i bošnjačke književnosti. Čim takvi odu u penziju, niko ih se više neće ni sjećati, jer su i njihove knjige takve. Toga zaista ima, ali i mi sami činimo da je to znatno prisutnije nego što odista treba biti. Uistinu, opet ima tih «mangu-pa u našim redovima», ateista, neokomunista i sličnih prišipetlji, ali im i sami pridajemo prevelik značaj i kao takve ih uzdižemo. Možda i zato da bi nam bili alibi za nečinjenje. Na kraju, niko nikome ne brani da piše i o stradanju bošnjačkoga naroda ili da mu je pisanje prožeto vjeron. Ponavljam, istina je da se to nastoji sputavati, ali je nepobitno i to da Bošnjaci u Bosni, time i književnici, nikad nisu imali veću slobodu. Možda su se mnogi toga uplašili...

Je li danas u Bosni isplativije stvarati djela koja govore o ogromnim žrtvama rata ili o međunacionalnoj-homoseksualnoj ljubavi?

Taljić: Dobro je da ima djela i s takvom tematikom. Time se to razotkriva. Treba pisati i o nacionalnoj nastranosti, jer bi bilo pogubno zmiriti nad nečim što postoji u ime lažnog, licemjernog međusobnog poštovanja. Kad su u pitanju knjige o ogromnim ratnim žrtvama, pisci tu trebaju naći pristup koji neće odbijati čitaoca, koji će privući čitaoca da čita takve knjige, pogotovo što je moćna propagandna mašinerija usmjerena protiv pisanja takvih knjiga.

Agresija na Bosnu i Hercegovinu je česta tema bosanskih pisaca. Dok, s jedne strane, svi pišu o tome, malo ko obrađuje historiju Bošnjaka za vrijeme Austro-Ugarske ili Turske. Je li agresija jedina nepresušna tema bosanskih pisaca i mislite li da je nova bosanska književnost osiromašena kad su u pitanju priče i o "starom zemanu"?

Taljić: Bar pola moga «Romana o Srebrenici» odnosi se na vrijeme pod Austro-Ugarskom, a u mojim knjigama itekako ima i o vaktu pod tu-

rskom upravom. Naši književnici trebaju pisati o svim zemanim, jer je naša ukupna književnost, objektivno gledajući, više nego krhka, izuzimajući, naravno, pojedince i tzv. narodno stvaralaštvo, pogotovo naše epske i lirске narodne pjesme.

Čitajući Vaša dijela može se steći utisak da svoj narod opisujete kao ničiji i svačiji, a najmanje svoj. Može se reći da je to sudbina svih muslimana Balkana. Gdje su danas balkanski muslimani i koliko su oni između sebe (ne)povezani?

Taljić: Objavio sam 14 knjiga proze i niujednoj Bošnjaci nisu svačiji i ničiji, nego su isključivo svoji. Drugo je pitanje naše suočenje s istinom da je naš narod kroz historiju naviknut da su drugi iznad nas (Turci, Ugri, Madari, Srbi/Crnogorci, «bratstvo-jedinstvo»), da smo mi «ogrežli» u navici da drugi nama vladaju, pa se to pretvorilo u strahobolnu spoznavu da smo mi, zapravo, veliki podrepaši! I to sebi trebamo priznati. Zapravo, moramo to ukoliko želimo opstati kao narod i potpu-

no se oformiti kao nacija. Evo, sad smo napokon u poziciji i da zaista vladamo u Bosni, makar to bilo i ravnopravno s drugim tzv. konstitutivnim narodima. Ali, mi to ne umijemo. Satrasmo se zatirući se između sebe. Ja sam živio u Krajini odmah poslije prekidanja posljednje oružane agresije na Bosnu. Tih godina su tamo bili samo Bošnjaci, koji su i inače tamo bili bar s dvotrećinskom većinom. Tada je tamo postajala samo SDA, ali su Bošnjaci u njoj jedni drugima «vadili oči». Sada i tamo ima više bošnjačkih partija, ali je SDA ovih dana sama oborila svoju Vladu u Unsko-sanskom kantonu. Ili, u Sandžaku ima još više bošnjačkih partija. Pa, nek i ima. Ali, zašto jedni drugima «vade oči» i jedni protiv drugih se ujedinjuju sa svojim stvarnim neprijateljima? Isto su činili muslimani u Endelusu (muslimanskoj Španiji) sve dok ih tamo nije potpuno nestalo.

Može se reći da nema generacije balkanskih muslimana odrasle u 20. stoljeću a da nije osjetila stradanja na svojoj koži. Kakva, prema Vašem mišljenju, budućnost očekuje generacije koje dolaze i postoj li recept po kome će izbjeći greške svojih predaka i pod pritiscima apetita drugih ipak ostati svoji?

Taljić: Dugo godina pišem roman o Endelusu, a sve misleći da bi to morala biti velika opomena Bošnjacima. Kad već kao totalna objektivnost postoji «prokletstvo muslimana», jer znamo da Allah, dž.š., nije primio dovu Poslaniku Muhammedu, s.a.v.s., da mu ummet bude jedinstven, i kad znamo da se to nejedinstvo iznova i iznova iskazuje, zašto i dalje mi Bošnjaci «izginusmo» insistirajući na nekakvom građenju toga našeg nemogućeg jedinstva? Zašto ne odredimo bar minimum onoga što nam je nesumnjivo zajedničko i na osnovu toga gradimo povjerenje između sebe? Ovakvo, kad smo sami sebi neprijatelji, našim stvarnim neprijateljima je mnogo lakše s nama.

Razgovarao:
Samir Kajoshaj

ELIF

gazetë islame

Shehrun Mubarek! (Dialog me shpirtin e Ramazanit)

"Ju erdhi Ramazani, muaji i begatisë.
Ju mëshiron All-llahu në të,
duke iu fshirë me mëshirën e Tij gabimet tuaja
dhe duke iu përgjigjur lutjeve tuaja.
All-llahu shikon në adhurimin tuaj
dhe mburret me ju para melekëve.
Tregoni pra, All-llahut nga vetja juaj vetëm të mira,
i shkretë është vetëm ai,
që s'e meriton mëshirën e All-llahut në këtë muaj".
(Transmetuar nga Tabaraniu)

Në një nga netët e fundit të muajit të madhërueshëm Shaban, ndjeva filladet e Ramazanit, që më sollën pranë zemrës, mendjes e shpirtit tim, vetë shpirtin e Ramazanit të Begatë. Dritat e asaj nate më bashkuan me shpirtin e Ramazanit dhe një sërë pyetjesh m'u mbloodhën në zemër, që doemos kërkonin një përgjigje.

Dialogu me shpirtin e Ramazanit është përherë ngazëlues, ngjall prehe, jep mbarësi, tërheq vëmendjen nga hutimi, fal dhunti, dritëson...

O Muaj i begatë, fillova ta pyes mikun hyjnor kam dëshirë të dij se si parapërgatiten besimtarët, punëtorët, njerëzit e zellshëm, ata të dijes, urtësisë e udhëzimit për të të prituri?

Ah, sa të vëmendshëm janë ata, për të shfrytëzuar mbi të gjitha kohën time, në mënyrë që ta angazhojnë atë me adhurime, bamirësi, falje e agjërim... Ah, sa ëmbël e këndojnë Kur'anin, sa bukur tingëllon zëri i tesbihëve të tyre, sa ngrohtë u rrjedh loti i pendesës e sa përgjyrueshëm shfaqet lutja e tyre... Ata, orë pas ore e ditë pas dite mundohen të përfitojnë nga stina ime, për të përfutuar edhe dëshminë e Resululllahut, që thotë: "Agjërimi dhe Kur'ani i ndërmyjetësojnë robit tek All-llahu ditën e gjykimit. Agjërimi thotë: O Zot, unë ia ndalova ushqimin dhe e pshet gjatë gjithë ditës, prandaj më prano mua për të! Ndërsa Kur'ani thotë: O Zot unë ia ndalova gjumin gjatë natës, prandaj më prano mua për të dhe i ndërmyjetësojnë". (Transmetuar

nga Ahmedî, Tabaraniu, Haki-mi dhe Bejhakiu nga Ibni Amr (r.a.))

O Muaj i mëshirës, faljes e amnestisë hyjnore nga ndëshkimi i merituar, më trego të lutem, se si të presin Myftilerët me çallma të bardha?

Ata, ngrysin netët duke menduar e planifikuar për 30 ditët e prezencës time në mesin e besimtarëve. Sëbashku me teologët e thirrësit, ata mblidhen sikur anëtarët e një familjeje të madhe e të lidhur ngushtë. Kuvendojnë, dialogojnë, ndajnë detyra, marrin përsipër angazhime, hedhin vështrimet e tyre nga horizontet e së nesërme dhe konkludojnë të rrethuar nga dritat e mbarësisë: "Dora e All-llahut është mbi duart e tyre" (Kur'ani: 48:10)... Tek i vështron sëbashku, të shqetësuar dhe të angazhuar për të zgjidhur "mundimet" e njëri-tjetrit, të duket se po prek shpirtin e cilësimit të sahabëve: "Janë të mëshirshëm ndërmjet vete" (Kur'ani: 48:29)...

Po Imamët e Hatibët?

Edhe ata të karakterizuar nga kjo frymë, luten që All-llahu t'u ndriçojë mendjet e tyre, që gjatë ditëve të mia të sjellin risi në lëvizjet e xhematit e aktivitetet e xhamive. Mendojnë për shtimin e derseve dhe mbledhjeve të ndryshme për të përmendur All-llahun në xhemat, sikurse sahabët bënin ditëve të epokës së nurit... Mblidhen për të kënduar hatme të shumta, ulen për të komentuar

ar Fjalën e All-llahut, thërresin për bamirësi e vrapojnë për të evidentuar familjet në nevojë...

Po për besimtarët e zakonshëm, çfarë më thua, o Muaji i mirësisë?

Besimtarët, të përkushtuar ndaj Fjalës së Krijuesit të tyre, vrapojnë të shtojnë dhikrin e emrave dhe cilësive të Zotit të tyre dhe i luten Atij, që t'i veshë me cilësitë e atyre, për të cilët thotë: "E robërit e Zotit janë ata që ecin nëpër tokë të qetë, e kur atyre me fjalë u drejtohen injorantët, ata thonë: "Paqë!". Dhe që për hir të Zotit të tyre natën e kalojnë duke i bërë sexhde dhe duke qëndruar në këmbë (falen). Edhe ata që thonë: "Zoti ynë, largoje prej nesh vuajtjen e Xhehennemit, e s'ka dyshim se vuajtja në të

mira, të tillëve All-llahu të kërkijat ua shëndreron në të mira. All-llahu është mëshirues, ndaj Ai fal shumë. Ai që është penduar dhe ka bërë mirë, në të vërtetë, ai është kthyer te All-llahu dhe është i pranishëm. (Robërit e Zotit janë) Edhe ata që nuk dëshmojnë rrejshëm dhe kur (rastësisht) kalojnë pranë së keqes, kalojnë duke e ruajtur karakterin e vet. Edhe ata që kur këshillohen me ajetet e Kur'anit të Zotit të tyre, nuk u kthejnë shpinën si të shurdhët e të verbër. Edhe ata që thonë: "Zoti ynë, na bën që të jemi të gëzuar me (punën) e grave tona dhe pasardhësve tanë, e neve na bën shembull për të devotshmit". Për shkak se duruan, të tillët shpërblehen me një shkallë të lartë (Xhennet) dhe aty priten me përshëndetje të selamit. Aty janë përgjithmonë, e sa vendq-

lorë dhe plot mbarësi... Zgjoohen herët në syfyr dhe pasi hanë dhe pinë, përgatiten për të shkuar në xhami. Pas faljes së sabahut, ata qëndrojnë në xhami duke u lutur e duke përmendur Zotin e tyre deri në lindje të diellit. Falin namazin e duhasë dhe pastaj shkojnë nëpër shtëpi. Marrin librat dhe nisin punën e një dite të gjatë... Në drekë pushojnë pak dhe pasi zgjoohen, falin iqtindinë, këndojnë pjesën e programuar nga Kur'ani dhe përsëri marrin studimet e hulumtimet e tyre. Akshami vjen shpejt. Pas iftarit marrin nga një pije të ngrohtë me të afërmit a miqtë dhe vrapojnë për në teravi... Kthimi i tyre në shtëpi është sinjal i përfundimit të një dite të mbushur me aktivitet, punë, studim e adhurim. Ata flenë herët dhe bëhen gati për një ditë të re...

O Muaj i dashur. Kam edhe shumë pyetje të tjera...

Mos, u nxito. Edhe pak ditë hëna e re do t'ju shënojë ardhjen time dhe më beso se, realiteti i ditëve do të jetë përgjigjja ime për çdo pyetje tënde. Por mos harro: Unë vij vetëm një herë në vit dhe e kam zakon të shkojë shumë shpejt, I lumi ai, që do të dijë të përfitojë gjatë ditëve të mia, nga mëshira, falja, pranimiti, drita, pendesa, loti, sexhdja e zgjatur e duart e ngritura lart ...

Ishte jaci. Freskia e asaj nate shtatori, kishte hedhur peletin e saj mbi Shkodrën e lashtë. Po shkoja drejt xhamisë, kur filladet e ditave hyjnore të muajit Shaban, më sollën shpirtin e Ramazanit të bardhë... Ishte natë drite, që më dritat e dialogut të nurshëm, ndriçoi edhe qytetin tim... Dëshirova që ajo natë të mos kishte fund...

Muhamed Sytari,
Shkodër

është gjeja më e rëndë". Ai, vërtet është vendqëndrim dhe vendbanim i keq. Edhe ata që kur shpenzojnë nuk e teprojnë e as nuk janë dorështrënguar, por mbajnë mesatren e janë të matur. Edhe ata që pos All-llahu, nuk lusin zot tjetër dhe nuk mbysin njeriun që ka ndaluar All-llahu, por vetëm kur e meriton në bazë të drejtësisë, dhe që nuk bëjnë kurvëri, ndërrsa kush i punon këto, ai gjen ndëshkimin. Atij i dyfishohet dënimi ditën e kijametit dhe aty mbetet i përbuzur përgjithmonë. Përveç atij që është penduar dhe ka bërë vepra të

ëndrim dhe vendbanim i mirë është ai"... (Kur'ani: 25:63-76) Ata fillojnë të pakësojnë fjalët e tyre të pavlera, të distancohen nga thashethemet, nga përgojimi dhe të lidhin miqësi me heshtjen e të urtëve, atë që shoqërohet me meditim...

Po studentët e dijes, ata që kërkojnë dritën e dijes së dobi-shme, për të punuar me të e për t'u bërë udhëzues të sinqertë me baza të shëndosha diturie?

Ata, Zoti i ruajtë dhe u shtoftë mbarësinë, janë shembull

Fëmijët dhe lojërat e dhunshme kompjuterike

“Papritur u ngrit nga ku që ulur dhe filloi të bërtas. Dukej që tërbuar ngase nuk mund ta vriste njeriun që shtinte në të. U ul për të provuar përsëri. Çmendurisht shpresonte se kësaj here do të çlirohej nga njeriu përball tij. I shkaktoi humbje të mëdha rivalit. Më në fund, kur kundërshtari që shtrirë në një pellg me gjak, filloi të qesh pa-mëshirshëm. Vazhdimisht i përsëriste këto aksione. Dhunshëm po luf-tonte dhe përpiqej që sa më shumë t’i dëmtonte armiqitë e tij. Ndonëse e ëma ka disa herë që po e thërret për të ngrënë drekë, as që do të lëviz nga tavolina. Aq fort që zhytur në lojë sa që nuk ishte në gjendje të mendonte për diçka tjetër.”

Pamje të tilla tashmë janë bërë mjaft të zakonshme në shumë shtëpi dhe internet kafe. Si fëmijët ashtu dhe të rinjtë kalojnë kohën më të madhe duke luajtur lojëra të tilla kompjuterike. Përderisa për prindërit kompjuteri konsiderohet si domosdoshmëri e kohës moderne dhe si asistent për fëmijët në detyrat e tyre të shtëpisë, fëmijët kryesisht e marrin atë si një kuti lodrash. Ata fillimisht nisin me një synim të ciltër, por me kohë humbin qëllimin e tyre të parë. “Përdorimi i pa kontrolluar i kompjuterëve”, problem ky i përbashkët për shumë prindër, është gjithashtu një çështje shumë e vështirë për tu zgjidhur edhe për shumë ekspertë.

Si ndikojnë lojërat kompjuterike në ndërgjegjen dhe ardhmërinë e fëmijëve? A kanë lojërat me efekte pozitive një prezantim tërheqës?

Lojërat kompjuterike mund të klasifikohen në dy kategori. Të parat janë lojërat që ndihmojnë në zhvillimin e talentit, kuptimin e eksperimenteve jetësore dhe vlerave etike, përmes një metode argëtuese; të dytat janë ato lloj lojërash që nuk kontribuojnë ndonjë gjë në imagjinatën e fëmijëve dhe aftësitë për të menduar por, përkundrazi nxisin dhunë dhe sjellje imorale tek ata. Që të ndikojë një lojë në zhvillimin mendor, fizik

dhe shpirtëror të fëmijës, varet nga përmbajtja dhe kohëzgjatja e saj. Koha e lojës nuk duhet të jetë as shumë e shkurtër e as shumë e gjatë. Në mënyrë që të arrijmë një balancë të duhur në këtë çështje, së pari duhet t’i pajisim fëmijët me një edukatë mbi shpenzimin e mençur të kohës. Fëmijët që kalojnë kohën më të madhe në aktivitetet të padobishme, mund të mos jenë të vetëdijshëm në shpenzimin e kohës në mënyrë efektive edhe kur të rriten. Shkurt, fëmijët duhet të mësojnë vetëdijen e të vlerësuarit të kohës. Kalimi i kohës karshi kompjuterit shkakton pasivitet tek fëmijët dhe tek të rinjtë. Për më tepër, kjo rrit edhe stresin të cilin e përjetojnë ata më vonë. Në veçanti tek fëmijët aktiv, ky lloj pasiviteti shkakton një akumulim të energjisë e cila negativisht ndikon në sjelljet e tyre. Shfrytëzimi i energjisë në sporte të ndryshme është mjaft i vlefshëm për zhvillimin fizik dhe mental të fëmijës si dhe ngritjen e një vetëdije shoqërore të tij. Kurse në anën tjetër, harxhimi i kohës përball kompjuterit, prizon fëmijët dhe të rinjtë nga aktivitetet e ndryshme kulturore si lojërat grupe, studimi bashkarisht dhe marrja me aktivitete sportive.

Shumë nga ne ankohemi se fëmijët tanë nuk janë të aftë të shprehin ashtu si duhet, dhe nuk janë të qartë në komunikim me mjedisin e tyre. Po t’iu bësh një pyetje, do të marrësh një përgjigje ose të shkurtër ose të zakonshme. Koha e kaluar përball kompjuterit luan një rol shprehës në këtë drejtim.

Ne po vërejmë se në çdo llojë të re kompjuterike niveli i dhunës sa vjen e shtohet. Prodhuesit e lojës e konsiderojnë të lejueshme çdo lloj metode vetëm që t’i tërheq fëmijët drejt ekranit. Ka skena të cilat nuk janë të përshatshme për moshën e fëmijës për shkak të vetëdijës së tij të ulët. Fëmijët që i janë ekspozuar skenave të ndryshme të dhunës, shpesh janë të prirur drejt agresionit, frikës dhe panikut dhe në përgjithësi janë të egër dhe me tempera-

ment të shpejtë duke e konsideruar dhunën si një gjë të zakonshme. Reaksionet e fëmijëve të cilët shikojnë filma të dhunshëm dhe luajnë lojëra të egra dhe të errëta kompjuterike, ndryshojnë me kohën duke filluar të aplikojnë sa më tepër forcë kundrejt njerëzve dhe fëmijëve përreth. Ata tentojnë t’i godasin dhe shkelmojnë të tjerët qoftë edhe pas një mosmarrëveshje të lehtë. Të prekur nga skena të dhunshme shkatërruese, tek ta shfaqen probleme të shumta, si shqetësimi i tepruar, trazime gjatë gjumit dhe çrregullime të sjelljeve. Përderisa shkaqet dhe efektet e sjelljeve të influencuara nga pesë shqisat nuk vihen shumë në pyetje tek fëmijët parashkollor, abnormalitetet e përmendura pak më lart mund të vërehen dukshëm në ta. Ja disa raste që na shërbejnë si shembull:

“Një fëmijë tre vjeçar i cili shikonte filma të dhunshëm, zbatoi atë që kishte parë në TV duke shpuar dhe therur vëllanë e tij me thikë. Një fëmijë tjetër i cili mendoi të bëhej pokemon (një karakter i filmave vizatimor), u hedh nga kati i shtatë duke dashur të fluturojë. Një fëmijë tjetër në Francë duke mos fituar asnjë lojë kompjuterike u bë epileptik për shkak të momenteve të shpeshta të zemërimit si pasojë e lojërave të pasuksesshme.” Fatkeqësisht shpesh dëgjojmë lajme të tilla. Në mënyrë që ta ndriçojmë vetëdijen e fëmijëve tonë me gjëra të bukura dhe të pëlqyera, dashuri dhe altruizëm, duhet t’u ofrojmë alternativa me lojëra të dobishme dhe edukative.

Lojërat dëmtuese gjithashtu i pengojnë fëmijët të mësojnë kulturën e tyre, duke shkakuar kështu një korrozion kulturor. Lojëra të tilla i qojnë fëmijët tanë drejt një bote me veshje dhe frizura të çuditshme, ku armët shërbejnë si dekor. Në këtë botë të virtuoze nuk ekziston vlerë tjetër përveç “ forca ka të drejtë”. Veç kësaj, në shumicën e këtyre lojërave Islami paraqitet si bogimen (lugat) dhe Muslimanët si terroristë që meritojnë të vriten. Fëmijët e pushtu-

ar nga lojërat kompjuterike bëhen mjaft armiqësor ndaj rrethit të tyre. Ngase kanë vështirësi të krijojnë shokë rreth vetes, ata bëhen të robëruar nga kompjuteri, duke e izoluar vetveten nga shoqëria. I vetmi shok i fëmijës mbetet kompjuteri, por edhe përkundër kalimit të kohës me të, fëmija ndjen një vetmi të madhe përbrenda. Kështu që mbetet detyrë e prindërve që jo vetëm t’u ofrojnë aktivitetet të përshatshme fëmijëve të tyre por dhe arsyeshem t’ua rregullojnë kohën për të luajtur lojëra të dobishme kompjuterike.

Shumë karakter të këqinj që paraqiten nëpër lojëra kompjuterike lënë përshtypje të mbrapshta në zhvillimin personal të fëmijës. Është shumë e saktë se mesazhet që japin këto lojëra, si të genurit i fortë dhe i pa sfiduar, jo konsiderata ndaj jetës së të tjerëve, të vrarit për hir të së jetuarit, përbuzja e vlerave etike, përgjigjeve të njerëzve të tjerë, jorespektimi i personit që i adresohemi, kategorizimi, etj. negativisht dëmtojnë zhvillimin e personalitetit të fëmijës. Lojërat e këtualla gjithashtu kanë një rol negativ mbi aftësitë e të mësuarit si dhe vetëdijës së fëmijës. Skenat të cilat shpejt ndërrohen në ekranin e kompjuterit e hutojnë fëmijën me të madhe, ia çrregullojnë mendjen dhe e bëjnë mjaft konfuz. Kjo sjell vështirësi në koncentrim gjatë të mësuarit. Veç kësaj, ndërrimi i shpeshtë i dritave mund të shkaktojë kriza epileptike tek disa fëmijë.

Përfundimisht, lojërat kompjuterike inspirojnë fëmijët ngase edhe vetë jeta është vetëm një lojë dhe i shpie ata që të mëndojnë shumë rreth personazheve të lojërave duke qenë fizikisht dhe mentalisht me ta gjatë gjithë kohës. Lojërat e shpeshta kompjuterike, bëjnë që fëmijët t’i bartin konceptet e lojës në relacionet e tyre të përditshme me familjen dhe shokët, shkaktojnë konfuzion tek ta në mes realitetit dhe imagjinatës, kalojnë shumë pak kohë së bashku dhe gradualisht sjellje jo shoqërore integrohen nën

personalitetin e tyre.

Asesi, nuk duhet nënvlerësuar anët përfituese të kompjuterit i cili është një domosdoshmëri për kohën moderne. Andaj është ideale që të përfitojmë nga shërbimet pozitive të kompjuterit dhe të sigurohemi nga përdorimi i tij të dëmshëm. Koha e lojës, e cila është e domosdoshme për një rritje të shëndetshme të fëmijës, duhet të ndahet meqenëse në mes lojërave virtuale dhe lojërave të vërteta grupe. Mu për këtë ne duhet t’i preferojmë lojërat:

Ku fëmijët mund të luajnë një rol aktiv

Të cilat sygjerohen nga specialistët dhe ekspertët

Të cilat i pajisin fëmijët me një vetëdije kombëtare dhe identitet kulturor

Të cilat mbështesin të kuptuarit dhe inteligjencën e fëmijës

Të cilat kontribuojnë në virtytet pozitive, si të ndarit me të tjerët, shpirti ekipor, kujdesi për të tjerët, ciltërsia dhe diligenca (zelli dhe kujdesi).

Të cilat nxisin kureshtjen dhe bëjnë të mësuarin argëtim

Të cilat përfshijnë edhe prindërit në lojë

Të cilat ngjallin vetëdijen në kryerjen e detyrave dhe përgjegjësi

Të cilat ndihmojnë në zhvillimin e imagjinatës, aftësi mendore, aftësi zbuluese dhe shpikëse.

Po që se sytë, veshët dhe organet e tjera që na janë dhuruar nga ana e Krijuesit të Gjithë-mëshirshëm përdoren vetëm për lojëra kompjuterike argëtuese, atëherë ato po shfrytëzohen jashtë qëllimit të tyre esencial. Prandaj, mbetet përgjegjësi vitale e prindërve që t’i udhëzojnë fëmijët e tyre në përdorim të drejtë të shikimit, dëgjimit, ndijimit dhe aftësi gjyquese, me qëllim që t’u përgatitët një mjedis i cili siguron një të ardhme të pasur dhe të ndritur.

Marrë nga “The Fountain Magazine” – nr. 48, 2004, NY USA

Përktheu: Jeton Mehmeti

Intervistë me Shejh Shuajb Arnautin

Muslimanët duhet të lexojnë dhe studiojnë të gjitha hadithet dhe jo vetëm 40 hadithet e Neveviut

Bashkëpunëtori ynë ka biseduar me një prej dijetarëve më të mëdhenj botërorë, studiosin më të madh (që jeton) të haditheve, Shejh Arnauti, me prejardhje shqiptare, sqaron arsyet pse shumica e haditheve që flasin për Mehdiun janë daif - të dobëta, dhe flet për punën e tij shumëvjeçare dhe metodologjinë e Da' uetit

Për mendimin e shumë njerëzve, modestia, përkushtimi ndaj punës dhe zelli për të punuar, janë virtytet që karakterizojnë një prej recezentëve më të mirë të kryeveprave klasike dhe njëkohësisht njënjohësve më të mirë të shkencave të hadithit në kohën tonë. Shejh Shuajb Arnauti ka lindur në Damask më 1928. Babai i tij kishte bërë hixhret (ishte shpërngulur) nga Shqipëria për në Damask në vitin 1926, ku edhe ka jetuar Shejh Shuajbi deri në vitin 1983, prej nga mëpastaj është shpërngulur për në Amman, ku edhe jeton sot.

Duke punuar më shumë se 10 orë në ditë për 50 vite (që kur ka zënë të merret me këtë veprimtari) tok me kolegët e tij, ai ka bërë recenzurën e më shumë se 300 kryeveprave klasike. Me këtë rast vlen të përmendim vetëm disa prej tyre: "Zadul-mead fi hedji hajrul-ibad" Ibn Kajjim, në bashkëpunim me Shejh Abdulkadir Arnautin (5 vëllime); Begaviut "Sherh es-Sunneh" (16 vëllime), "Revdatu et-talibin" nga Neveviu, në bashkëpunim me Abdulkadir Arnautin (12 vëllime), "Sijer a'lam Nubela" nga Dhehebiu (25 vëllime), "Sherhul-akidete et-Tahavije" nga Ibn Ebil-Iza në bashkëpunim me dr. Abdullah ibn Abdul-Muhsin et-Turki (2 vëllime), "Tabekatul-Kurra" në bashkëpunim me dr. Beshar Aëad (2 vëllime), "Musned el-imam Ahmed ibn Hanbel" (50 vëllime), "Tahrir et-takrib" Ibn Haxher el-Askelani në bashkëpunim me dr. Beshar Evad (4 vëllime), "Sunen en-Nesai el-kubra" në bashkëpunim me Hasen Shelebi (12 vëllime), "Sunen et-Tirmidhi" (6 vël-

lime), "Sunen ed-Darekutni" në bashkëpunim me Hasen Shelebi (5 vëllime), dhe shumë vepra të tjera kapitale në gjuhën arabe, tefsire, hadithe, historitë islame, shkencave të transmetimit të haditheve etj.

Për Shejh Shuajbin ka shkruar edhe Omer Hasan el-Kijam në librin "Sherh mushkileti athar", të imam Tahaviut. Ky alim thotë që Shejh Arnauti është një prej tre alimëve të moçëm që jetojnë në ditët tona krahas Ahmed Muhamed Shakir dhe Muhamed Nasirudin Albanit; dhe se Shejh Shuajbi i ka tejkaluar këta të dy për nga numri i veprave të recenzuara, madje edhe në lëminë e metodologjisë së recenzimit të kryeveprave klasike. Nga këta të tre sot jeton vetëm Shejh Shuajb Arnauti.

Shejh i nderuar, kam patur rastin që në revistën "El-Kible" të lexojë një studim interesant mbi hadithet që flasin për Mehdiun. Respektivisht, në atë artikull vihet në dukje se dr. Adab Mahmud Hamesh dhe Shejh Abdur-Rezak ebul-Besal pas studimeve të thukëta erdhën në përfundim që, të gjitha hadithet mbi Mehdiun që arrijnë gradën e 'mutevatir m'anevi', janë në fakt daif apo të dobëta. Si e komentoni ju këtë, duke patur parasysh që kjo është një risi për shkencën e hadithit?

Shejh Arnauti: Bismilahi-rahmani-rahim. Falenderimet i takojnë Allahut s.v.t., Paqja dhe Shpëtimi qofshin mbi Pejgamberin Muhamedin s.a.v.s.. Është e udhës të vihet në sipkame që në fillim, se kur flitet për hadithet, të cilat kanë të bëjnë me Mehdiun, kanë shkruar, folur dhe kanë mbledhur

të dhëna shumë dijetarë. Mirëpo, sa më shumë që kemi mësuar aq më tepër i jemi ofruar mendimit se ato janë të dobëta, dhe se nuk lejohet që të mbështetem në to. Megjithatë, ekziston një numër i caktuar i tyre që janë hasen (të pranueshme), por sërish edhe ato mund t'i numërojmë me gishtërinjë. Veç këtyre, ka mjaft prej tyre që qëndrojnë mes të qe-

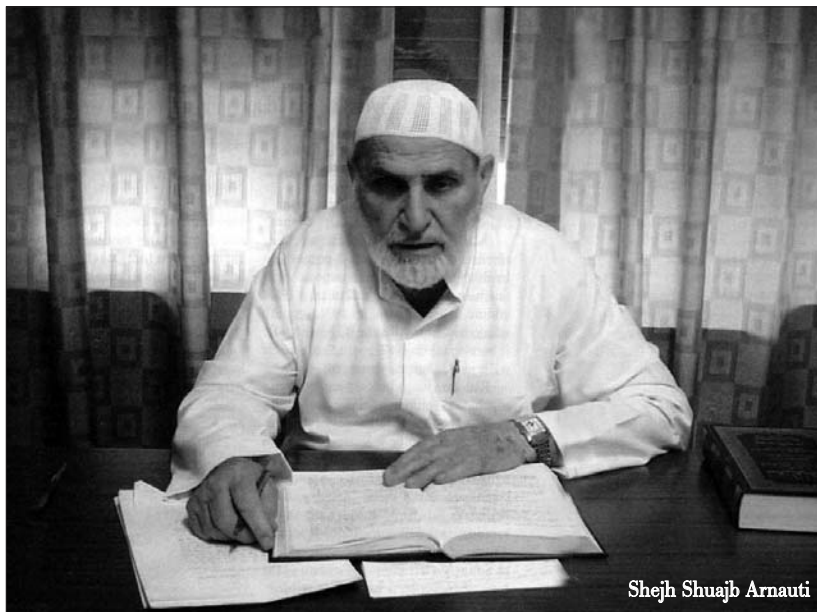
Cila është arsyeja që ato janë daif dhe nuk bien në kategorinë e haditheve të besueshme?

Shejh Arnauti: Arsyeja qëndron tek njerëzit që përmenden në zingjirin e transmetuesve të atyre haditheve.

A mund të presim edhe në të ardhmën diçka të ngjashme?

Shejh Arnauti: Fillimisht do të doja të vejë në dukje se nuk është Adab Hamsh personi i parë që ka treguar në këto ditë. Veç këtyre, ka mjaft prej tyre që qëndrojnë mes të qe-

eshme (të vërteta) dhe të dobëta, dhe një gjë e tillë më nuk bëhet", natyrisht që një opinion i tillë nuk është i drejtë. Shumica e dijetarëve konsiderojnë që ky proces do të zgjasë deri në Ditën e Kijametit, ngaqë kjo është një çështje e ixtihadit dhe dallon varësisht nga njeriu. Mbase pikërisht ju, derisa të lexoni librin e Mizzit, i cili ka përmbledhur biografitë e atyre që kanë transmetuar hadithet, do të arrini deri tek konstatimi që disa nga transmetuesit, të cilët disa nga kanë konsideruar si të besueshëm, në fakt nuk janë të bes-

Shejh Shuajb Arnauti

nurit 'daif' dhe 'hasen', por edhe numri i tyre është i papërfillshëm, dhe ajo që është më interesante është se edhe nëse janë nga 'mutevatir m'anevi' asnjë nga ato nuk janë të besueshme (sahiha). Njëherazi, kur është fjala për këto dy figura të shpikatura që përmendet, dr. Adabu Hamshu dhe Ebu Besal, duhet theksuar se puna e tyre është korrekte, e mirëfilltë, ndaj ne mund të përfitojmë nga veprat e tyre.

të parët që ka treguar në dobësitë e haditheve që flasin për Mehdiun.

A do të thotë kjo që mendimi se është mbyllur me shkencën e hadithit dhe nuk lejohen të futen gjëra të reja në të sipas jush nuk është i vërtetë?

Shejh Arnauti: Nëse aludoni në fjalët e Ibn Salah i cili ka thënë: "Është përmbyllur me vërtetimin e haditheve dhe kategorizimin e tyre në të besu-

ueshëm dhe nuk mund të merren hadithet nga ta.

Disa njerëz, konsiderojnë që nuk lejohet të dalim me gjëra të reja kur bie fjala për shkencën e hadithit.

Shejh Arnauti: Këtë nuk e thotë ai që posedon dije. Juristët Islam kur kanë shtjelluar një mes'ele (çështje) dhe për secilën prej tyre kanë sjellur argumente, nuk kanë ngulmur që patjetër duhet të merret

ajo deri tek e cila kanë arritur ata. Përkundrazi, Ebu Hanife, Maliku, Shafiu dhe Ahmed asnjëherë nuk i kanë thënë kujt që nuk i lejohet të dalë nga ajo çfarë kanë thënë ata, por përkundrazi, kanë thënë që; 'çdokush që vie tek ndonjë argument më të mirë dhe më të saktë nga kjo tek e cila kemi arritur ne, duhet ta pranojë atë dhe të hedh poshtë mendimin tonë'. Në këtë mënyrë kanë edukuar edhe nxënësit e tyre, të cilët kundërshtonin mësuesit e tyre më së shumti kur vinte puna tek gjetja e zgjedhjeve në Fikh. Kemi shembullin e Ebu Jusufit, nxënësit të Ebu Hanifës, i cili në shumë gjëra ka patur mendim të ndryshëm nga mësuesi i tij Ebu Hanife.

A është kjo karakteristikë e hulumtimit të veprave klasike prezente vetëm tek muslimanët, sa merren edhe jomuslimanët me këtë punë?

Shejh Arnauti : Ky konfirmim i haditheve, apo informatave burimore, është një gjë që ka bërë ummetin Islam të ndahet, karakteristikat e senedit (zingjirit) besueshmëria e tekstit gjithashtu dallojnë në botën Islame. Kur është shpallur Kurani, Pejgamberi s.a.v.s u ka mësuar atë sahabëve. Disa kanë dëgjuar, disa të tjerë kanë shkruar, të tjerë i kanë mësuar ato përmendsh, njësoj ka ngjarë edhe me hadithin e Pejgamberit s.a.v.s – sahabët e kanë mbajtur në mend (e kanë mësuar përmendsh) dhe ua kanë transmetuar atë të tjerëve. Në këtë mënyrë kanë arritur tek ne, do të thotë përmes zingjirit të transmetuesve. Nuk mendoj që do të ketë ndonjë fe tjetër që të ketë poseduar një karakteristikë të këtillë. Kam lexuar dikund që një prej mendimtarëve në perëndim, jomusliman, dhe i cili ligjëron në një prej universiteteve në Amerikë, të ketë pohuar se: "Metodologjia që përdorin muslimanët në studimin e haditheve të Pejgamberit s.a.v.s do të duhej të ishte metodologjia e vërtetimit të gjithë asaj që vie tek ne nga e kaluara apo historia, ngase kjo është metodologjia më e pranuar dhe më e mirë." Së këtejmi, nuk mendoj se ka ndonjë fe e cila trashëgiminë e vet historike e vërteton në mënyrë të saktë e bënë atë muslimanët. Nëse dikush mendon ndryshe do të doja të më bind në të kundërtën.

Gjatë recenzimit të librave, merrni për bazë origjinalin apo botimet më të reja të librit?

Shejh Arnauti : Ekziston 'tahirixhi' vërtetimi i besueshmërisë (burimit) të haditheve dhe të atyre që i kanë regjistruar ato, dhe 'tahkik' apo recenzimi. Kur bëhet fjalë për recenzim duhet paqetë që të kemi shkrimin origjinal. Atë çfarë ka shkruar autori apo nxënësi i tij.

'Sijeru el-alam en-Nubela' a keni patur librin në origjinal, dhe ku e keni gjetur?

Shejh Arnauti : Po, për recenzim e kemi shfrytëzuar kopjen origjinale të atij libri, të cilin e kemi gjetur në një bibliotekë në Egjipt. E kemi fotokopjuar dhe në bazë të asaj kopje të origjinalit është bërë recenzimi. Njëlljoh është vepruar edhe me kryeveprat e tjera. S'do mend se kur kemi bërë recenzimin e "Sunenu et-Tirmidhi" nuk i kemi gjetur të gjitha vëllimet e kësaj vepe në një vend. Diçka nga ato kemi gjetur në Indi, dhe pjesë të tjera në Sham dhe kështu unë kam ardhur tek mostra "Sunenu Et-Tirmidhi", të cilën e ka bërë nxënësi i nxënësit të Tirmidhiut, dhe i cili ka transmetuar hadithet nga ai. Ndërsa të tjerët punojnë edhe me botime të tjera, ne zakonisht në faqet e para botojmë një prej faqeve kopje të dorëshkrimit në origjinal.

Kush i lexon ato libra, a ekziston ndonjë person përgjegjës për leximin e tyre, meqë ato dorëshkrime të vjetra janë të paqarta dhe të vështira për t'u lexuar?

Shejh Arnauti : Unë i lexoj, me mjaft përkushtim dhe nuk has ndonjë vështirësi gjatë leximit të atyre dorëshkrimeve.

Sigurisht, ka pak njerëz që mund dhe janë në gjendje t'i lexojnë këto dorëshkrime të vjetra?

Shejh Arnauti : Po, vërtetë janë të paktë dhe të rrallë ata që janë në gjendje t'i lexojnë ato dorëshkrime me saktësi. Recezentit i bie përgjegjësi e madhe, sepse atë libër pastaj do ta lexojnë gjenerata të tëra muslimanësh. Recezentit nganjëherë ka punë më të vështirë për të bërë nga vetë autori i librit. Së pari duhet t'a gjej origjinalin, gjë që nuk është fare e lehtë. Me kohë për shumë

libra zbulohet të mos jenë vet origjinali. Shpesh në to hasim edhe në fjali dhe hadithe kundërthënëse, që kërkojnë hulumtime shtesë të thelluara për t'i vërtetuar ato në libra të tjerë.

Shumë prej librave të cilave u keni bërë ju recenzurë janë recenzuar edhe nga të tjerë. Në çfarë qëndron dallimi i recenzurës që bëni ju nga të tjerët?

Shejh Arnauti : Po ashtu është. Mirëpo, recenzura që bëjmë në dallon nga ato që bëjnë të tjerët për tri arsye; E para, që ne gjithmonë marrim për bazë dorëshkrimin origjinal, gjë që nuk është praktike tek të tjerët. E dyta, në tekst i revidojmë të gjitha gabimet që ka bërë vet autori, dhe e tretja nuk kufizohemi vetëm në tahirixh (burimin e hadithit) por gjykojmë edhe senedin (zingjirin e transmetuesve), do të thotë nëse është në rregull apo jo, kush e ka regjistruar hadithin dhe të ngjashme.

Para disa muajsh, kemi qenë dëshmitarë të një ngjarjeje për të cilën sigurisht edhe ju keni dëgjuar. Fjala është për gruan në Amerikë e cila ka mbajtur hutben dhe ka udhëhequr të tjerët në namaz. Cili është koment juaj për këtë?

Shejh Arnauti : Sipas mendimit tonë, ne themi se kjo nuk është në rregull nga këndvështrimi Islam, dhe se nuk ekziston asnjë argument që vërteton saktësinë e asaj çfarë ka vepruar ajo. Në namaz prin mashkulli dhe jo femra. Ndërkohë që gruas i lejohet t'u prijë grave në namaz dhe për këtë ekziston ixhma (ujdia) e muslimanëve.

Disa përmendin hadithin i cili aludon të ketë ngjarë një herë diçka e tillë, për cilin hadith është fjala?

Shejh Arnauti : Tek "Suneni" i Ebu Davudit gjendet një hadith që flet për këtë, por vetëm kur ajo (gruaja) gjendet në shtëpinë e saj ku ajo banon, por edhe atëherë nën disa kushte dhe rrethana të posaçme.

A është i vërtetë (i besueshëm) ai hadith?

Shejh Arnauti : Jo, hadithi nuk është i besueshëm, në zingjirin e transmetuesve gjendet një 'mexh'hul', njëri i panjohur, dhe ka të bëjë me rastin që ai njeri ishte i moshuar

dhe i verbër. Nuk gjendet asnjëri nga dijetarët, përveç njërit – Taberiu, i cili ka lejuar një gjë të tillë edhe atë në kushte të caktuara, që gruaja të bëhet imam për burrin, ndaj dhe mendimi i tij është hedhur poshtë dhe nuk e ka pranuar asnjëri.

Gruaja për të cilën po flasim, kohë më parë ishte për vizitë në Bosnjë, së bashku me disa intelektualë të tjerë muslimanë nga Perëndimi. Disave nuk u ka pëlqyer sjellja e saj, ndaj ka pasur reagime të ashpra që buronin nga dallimet etike islame. Cili është koment juaj për këtë?

Shejh Arnauti : Secilit që nuk pajtohet me ne duhet thënë në mënyrë më të mirë "keni gabuar në këtë apo atë", sa kohë që ofendimet, përdorimi i shprehjeve të këqija dhe fyese nuk janë karakteristikë e mënyrës islame të komunikimit me të tjerët, asses!

A mendoni që sot, prap se prap, ekzistojnë disa kundërtënie sa i përket shkencave Islame? Ne kemi shumë doktorë dhe magjistra, shumë disertacione të shkruara, ndonëse shumica ngelin të jenë kopje të njëra tjetrës.

Shejh Arnauti : Gjithsesi, por gabimi nuk qëndron vetëm tek ideja, por tek bartësitë e atyre ideve, gabimi qëndron tek muslimanët. Njëherit, konsideroj që kemi libra sot që flasin për temat e kohës në të cilën jetojmë. Pajtohem; nuk duhet mbyllur dyert e ixtihadit.

Bie fjala, libri 40 hadithet e Neveviut, pse akoma nuk ka shkruar dikush tjetër 40 hadithe të tjera, pse jemi kufizuar vetëm tek ato që i ka përzgjedhur imam Neveviu, dhe pse vetëm ato komentohen, kur dihet se sot ekzistojnë kushte më të mira për studime në lëminë e shkencave të hadithit, sesa që ka patur imam Neveviu në kohën kur i ka shkruar ato.

Shejh Arnauti : Po, natyrisht, por ndoshta nuk jeni në dijeni që edhe të tjerë kanë shkruar libra me titull 40 hadithe, dhe jo vetëm Neveviu. Fjala vjen, imam Raziu i ka shkruar 40 hadithe të themi kush-timisht të veta.

Po mendoj në kohën e sotme, këto njëqind vitet e fun-

dit.
Shejh Arnauti : E kam të qartë, por kujtoj se muslimanët duhet t'i lexojnë të gjitha hadithet dhe të mos kufizohen vetëm në 40 sish. Tek ne janë transmetuar 12 mijë hadithe që nuk përsëriten, të cilat janë të vërteta –sahih, dhe të cilat bëjnë fjalë për të gjitha temat, për të gjitha llojet e ibadetit, namazin, agjërimin, xhihadin etj. Muslimanët duhet t'i studiojnë të gjitha hadithet dhe jo vetëm 40 sish.

Sa është numri i librave për të cilat keni bërë recenzurë?

Shejh Arnauti : Mendoj se ky numër sillet afër 300.

Gjatë punës, a bazoheni në ndonjë nga medh'hebet, a i jepni ndonjëres nga ato përparesi?

Shejh Arnauti : Jo në asnjë mënyrë. E pëlqej medh'hebin e Ebu Hanifës, por përparesi i jap mendimit më të saktë.

Sikur t'ju pyeste ndonjëri a jeni selefi, çfarë do t'i përgjigjeshti?

Shejh Arnauti : Do t'ju përgjigjeshta që jam selefi, por selefi i cili i njeh dhe i pëlqen edhe selefitë nga koha e Ebu Hanifës, Malikut dhe dijetarëve të tjerë të mëdhenj, ndërsa assesi nuk e konsideroj veten selefi si një grup që sot e quan veten muslimanët. Të këtillëve sot mendoj që u duhet një rishqyrtim i parimeve dhe rregullave mbi bazën e të cilave sillen. Kuptimi im mbi Islamin është: Mendimi tek të cilin arrijë e konsiderojë të drejtë, dhe njëkohësisht jam i vetëdijshëm që ndoshta mund të kem gabuar; mendimi i të tjerëve, i cili dallon nga ai i imi, e konsiderojë të gabuar dhe njëkohësisht jam i vetëdijshëm që ndoshta ata mund të kenë të drejtë dhe unë mund të kem gabuar. Ndërsa disa që sot e quajnë veten selefi, thonë: "Mendimi ynë është i drejtë dhe nuk ka gabim në të. Mendimi i të tjerëve është i gabuar dhe në asnjë rast nuk mund të jetë i drejtë." Diçka të tillë askush në historinë e Islamit asnjëherë nuk e ka thënë. Kjo është një metodologji dhe një interpretimi gabuar i të kuptuarit mbi Islamun, dhe si i tillë asesi nuk mund të pranohet.

Bisedoi:
h.f.z. Nihad Begonoviq, SAFF
Perktheu: Basa Ismaili

Këtë artikull e mendoj si një diskutim të shkurtër me prindërit dhe pedagogët fetar

Edukojmë muslimanë a poltronë?

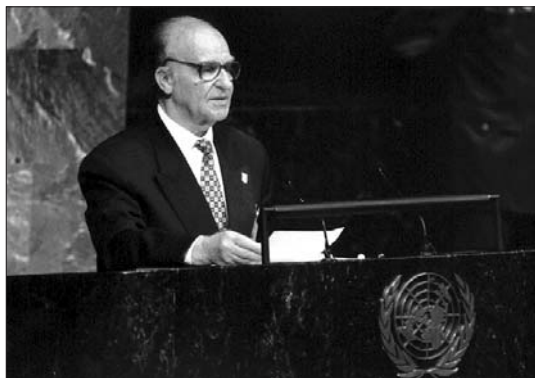
ALIJA IZETBEGOVIQ

Kohët e fundit takova një mikun tim të ngushtë, për ndryshe një musliman i mirë dhe një entuziast, i cili shkruante një artikull mbi edukimin e rinisë muslimane. E lexova artikullin, i cili akoma nuk ishte i përfunduar, por idetë kryesore të të cilit tashmë ishin paraqitur. Duke insistuar mbi edukimin në frymën fetare, miku im i fton prindërit që të kultivojnë te fëmijët virtytet e mirësisë, sjelljes së mirë, modestisë, mosshquarjes, mëshirës, faljes, pajtimit me fatin, durimit, etj. Në mënyrë të veçantë i paralajmëron edukatorët që t'i ruajnë fëmijët nga rruga, nga filmat me kauboj dhe kriminalistik, shtypi i padobishëm, nga disa lojërë sportive që nxisin agresivitetin dhe frymën garuese, etj. Mirëpo, fjala më e shpeshtë në artikullin e mikut tim ishte: dëgjueshmëria. Në shtëpi fëmija duhet t'u bindet prindërve, në mekteb hoxhës, në shkollë më-

suesit, në rrugë kujdestarit të rendit, e nesër në punë drejtorit, shefit, eprorit.

Për ta ilustruar "ideal" e vet, autori tregon për një fëmijë që largohet nga çdo gjë e keqe, që asnjëherë nuk rrahët në rrugë, nuk shikon filma kaubojsh (në vend të tyre ndjek orët e pianos në shkollën e muzikës), nuk luan futboll, nuk mban flokë të gjata, nuk shkon me vajza ("e kur të vijë koha" prindërit do ta martojnë). Ai kurrë nuk bërtet, zëri i tij askund nuk dëgjohej (sikur të mos ishte i gjallë), ai, çdokund falenderon dhe kërkon falje. Autori këtë nuk e thotë, por ne mund të vazhdojmë: atë e mashtrujnë, ai hesht. I bien shpullë - ai nuk e kthen, veç argumenton se ajo nuk është mirë. Me një fjalë, ai është prej atyre "që nuk e shkel as burrecin".

Duke e lexuar këtë artikull, e kuptova plotësisht domethënien e atij proverbit që thotë se rruga për në ferr është e shtruar me pllaka qëllimesh të mira. Dhe jo vetëm kaq; mendoj se kam arritur të kuptoj, të pak-

tën, një nga shkaqet e prapambetjes sonë të shekujve të fundit: edukimi i gabuar i njerëzve.

Në të vërtetë, ne, tashmë me shekuj e edukojmë gabimisht rininë tonë si pasojë e të të moskuptuarit të mendimit burimor Islam. Derisa armiku, i arsimuar dhe i pamëshirshëm, nënshtronte një nga një vendet muslimane, ne i mësonim të rinjtë tanë që të jenë të mirë, që "mos t'ia mendojnë të keqen as mizës", që të pajtohen me fatin, që të jenë të dëgjueshëm, që t'i

nënshtrohen çdo pushteti, sepse, "çdo pushtet është nga Zoti".

Kjo filozofi e nevrtrishme e nënshtrueshmërisë, origjinën e vërtetë të së cilës nuk e di, por, me siguri nuk buron nga Islami, kryen dy funksione që plotësohen mjerisht në mënyrë të përkryer; nga njëra anë, ajo të gjallët i bën të vdekur, ndërsa nga ana tjetër duke vënë në dukje ideale të gabuara në emër të fesë, ajo mbledh rreth Islamit ata që kanë vdekur, para se të fillonin të jetojnë. Nga krijesat

normale njerëzore, ajo krijon njerëz jo të sigurtë, të ndjekur nga ndjenja e gjynahit dhe e fajit dhe kështu bëhet në të njëjtën kohë shumë atraktive për ato krijesa të dështuara që ikin nga realiteti dhe kërkojnë strehë në pasivitet dhe ngushëllim.

Vetëm në këtë mënyrë mund të sqarohet fakti që edhe në periudhën e sotme të zgjimit, pikërisht bartësit e mendimit Islam, ose ata që e quajnë veten ashtu, në çdo konfrontim e humbasin betejën rregullisht. Të ngatërruar me këtë filozofi ndalesash e dilemash, këta njerëz, përndryshe me moral të lartë, tregohen inferiorë dhe të paafët në konfliktet me kundërshtarët më pak të ndershëm, më pak të kulturuar, prandaj edhe të vendosur e të panjerëzishëm, që dinë çfarë duan dhe të cilët nuk zgjedhin mjete që t'i arrijnë qëllimet e veta.

A ka gjë më normale se popujt muslimanë të udhëhiqeshin nga njerëz të edukuar në Islam dhe të frymëzuar me mendime Islame? Por, ata nuk arrijnë ta bëjnë këtë nga një arsye e thjeshtë: janë edukuar jo të udhëheqin, por të jenë të udhëhequr.

A ka gjë më të natyrshme që pikërisht muslimanët në vendet e tyre të ishin bartësit e kryengritjes kundër pushtetit të huaj, ideve të huaja dhe dhunës së huaj politike e ekonomike? Por ata këtë nuk mund ta bëjnë, përsëri nga arsyeja e njëjtë themelore: nuk i kanë mësuar ta ngrejnë zërin, veçse të nënshtrihen.

Kemi edukuar (apo kemi mbledhur), pra jo muslimanë, por poltronë (qyqarë), gatë shërbëtorë.

Në një botë që është përplot me të këqija, robëri e padrejtësi, t'u predikosh të rinjë të shmangen, të jenë të qetë, të bindur - a nuk është kjo bashkëpjesmarje në robërimin dhe shtypjen e popullit tënd?

Psikologjia për të cilën po flasim, ka më shumë aspekte. Njëri nga ato është gjithmonë tregimi i përsëritur mbi të kaluarën. Të riut tanë nuk i flasin çfarë duhet të jetë Islami, veç çfarë ka qenë dikur. Ai di për Alhambrën dhe pushtimet e hershme, për qytetin nga "Një mijë e një netë", për bibliotekat në Samerkand dhe Kordovë.

Alija Izetbegović një hero musliman

Alija Izetbegović u lind me 8 gusht 1925 në Bosanski Shamac. Në Sarajevë u shkollua dhe jetoi që nga viti 1928. Studimet i filloi në agronomi ndërsa më 1954 kaloi në fakultetin juridik. Diplomoi më 1956, dhe me 1962 dha provimin e avokaturës. Ai ishte për një kohë të gjatë kundërshtar i flakët i komunizmit dhe për aktivitetet e tij pan-Islamike dy herë u burgos nga regjimi totalitar i Jugosllavisë. Herën e parë më 1946 si anëtar i organizatës "Muslimanët e Rinj", me tre vjet burgim dhe më pas në procesin e njohur të montuar gjyqësor më 1983 u dënua me 14 vjet burg, që më vonë u shkurtua në 12 e në fund në 9 vjet. Asokohe u dënua si autor i Deklaratës Islame të shkruar më 1970. Nga burgu doli më 1988 mbas pesë vitesh e tetë muaj.

Nga fundi i vitit 1989 ngriti iniciativën për themelimin e një partie muslimane në Jugosllavi (Partia e Aksionit Demokratik) ndërsa në kuvendin themelues të kësaj partie të mbajtur në Sarajevë më 1990 u zgjodh kryetar i saj. Po në atë vit në zgjedhjet shumëpartiake kjo parti fitoi mbi komunistët. Ai u bë president i Bosnjës. Gjatë holokaustit që përjetuan muslimanët gjatë viteve '90-'95 Alija qëndroi në mesin e tyre pa lëshuar zyrën dhe apartamentin e tij.

Pas presioneve ndërkombëtare dhe vuajtjeve të mëdha që populli i tij po i përjetonte, në nëntor të vitit 1995, u detyrua të nënshkruaj marrëveshjen e Dejtonit për paqe që de fakto ndau Bosnjën. Në shtator të vitit 1996 ai u rizgjodh president i presidencës treanëtarëshe të Bosnjës.

Më 1999, ai shpalli vendimin e tij për dorëheqje nga posti i presidentit të Bosnjës. Shëndeti në njërin anë, mosha e shtyrë dhe më e rëndësishmja ashtu si u shpreh ai përcaktimi i komunitetit ndërkombëtar të dobësorë esencën Islame të Bosnjës: "Komuniteti ndërkombëtar po i shtyn gjërat përpara në Bosnjë... por është duke e bërë këtë në kurriz të popullit musliman. Unë e ndiej këtë si një padrejtësi", "Këto janë gjëra që unë nuk mund të jetoj me to".

Alija Izetbegović ishte gjithashtu edhe mendimtar dhe shkrimtar i respektuar. Ai është i mirënjohur për librin e tij "Islami ndërmjet lindjes e perëndimit" që i cilësuar si më i miri i viteve të 80-të, në vitin 1997 u laborua me çmimin Faisal, çmim ky që i dedikohet autorëve më të suksesshëm Islam të vitit. Libri original u publikua më 1984 kur Izetbegović ishte ende në burg. Libri Evropian më i shitur, u vlerësua nga autori britanik Asad

Yavar si "libri më i shkëlqyer që u publikua në Evropë në 1980-tat".

Përveç librit të lartëpërmendur, është autor edhe i librave "Deklarata Islame", "Mendimet në Burg" si dhe përmbledhjen e artikujve "Problemet e Rilindjes Islame". Alija Izetbegović shumë i respektuar nga bota perëndimore për krenarinë dhe mosshprehjen e identitetit të tij Islam si dhe nga bota muslimane si ideolog dhe shkrimtar i madh do të mbetet si një personalitet i madh dhe më dikim në botën e parë si politikan i aftë e në të dytën ndoshta personaliteti Islam më i shquar i këtij fundmileniumi.

Pak ka dhe do të ketë njerëz si Alija me një dualitet kaq të thellë dhe të shprehur si në shkrimet e tij poashtu edhe në jetën e tij politike e private, si një musliman i devotshëm po edhe si një politikan i spikatur që e njëh mirë kulturën dhe diplomacinë perëndimore. Muslimanët po edhe të tjerët duhet të vetëdijësohen që sa më shpejt dhe në mënyrë të merituar t'i vlerësojnë personalitetet e mëdha ashtu si u takon, e ndër ta një aq të padiskutueshëm siç është padyshim edhe Alija Izetbegović.

Më ditën 19.10.2003., në moshën 78 vjeçare Alija ndërroi jetë.

Omer Kajoshaj

Shpirti i tij, vazhdimisht i kthehet së kaluarës dhe ai fillon të jetojë me të. Natyrisht, e kaluara është e rëndësishme. Por, sot është më e dobishme të riparoash kulmin e vjetër të xhamisë së thjeshtë në lagjen tënde, se sa të dish të numërosh të gjitha xhamitë e bukura që i ndërtoan paraardhësit tanë të lashtë. Si duket do të duhej t'ia futnim flakën tërë asaj historie të lavdishme, nëse ajo bëhet strehë e zhvillimit dhe të të jetuarit nga kujtimet. Do të ishte më mirë të rrënoheshin të gjitha ato permendore të shkëlqyera, nëse ajo është kusht që më në fund të kuptojmë se nuk mund të jetohet nga e kaluarja dhe se duhet edhe ne të bëjmë diçka.

Është paradoksale që kjo pedagogji fatale e nënshtrimit dhe moskundërshtimit, të pridikohet në emër të Kur'anit, ku parimi i luftës dhe rezistencës është përmendur, të paktën në pesëdhjetë vende. Si kod ligjor Kur'ani e ka hequr nënshtrimin. Në vend të nënshtrimit ndaj shumë autoriteteve të rrejshëm, Kur'ani vendosi një nënshtrim të vetëm - nënshtrimin ndaj Zotit. Por, në këtë nënshtrim ndaj Zotit, Kur'ani ndërtoi lirinë e njeriut, çlirimin e tij nga të gjitha nënshtrimet dhe friksimet tjera.

Çmund t'i këshillojmë, pra, prindërit dhe pedagogët tanë?

Para se gjithash, mund t'i porosim që mos t'i presin forcat në krijesën e re. Më parë le t'i formojnë dhe le t'i orientojnë. Eunuuku i tyre nuk është musliman, as që ka ndonjë mënyrë që njeriu i vdekur "të kthehet" në Islam. Që të edukojnë muslimanë, le të edukojnë njëri-tjetër, dhe atë në mënyrë sa më të plotë dhe sa më complete. Le t'u flasin atyre më shumë mbi krenarinë, se sa mbi modestinë, më shumë mbi trimërinë se sa mbi nënshtrimin, më shumë mbi drejtësinë se sa mbi mëshirën. Le të ngrejnë një gjeneratë dinjitoze, që do të dijë se nuk duhet të kërkohet leja e askujt për të jetuar dhe për të qenë ai që është.

Sepse ta mbajmë në mend: progresi i Islamit - sikurse edhe çdo progres tjetër, mbi të gjitha - nuk do të vijë nga njerëz të qetë e të nënshtruar, por nga trimat dhe kryengritësit.

Marr nga: Preporod, Islamske informativne novine, izbor tekstova 1970-2000

Përktheu: Muhidin Ahmeti

60-vjetori i Qendrës Islamike në Detroit dhe 90-vjetori i shoqatës së parë muslimane shqiptare në ShBA

Shqiptarët e shtetit Miçigan festuan 60-vjetorin e Qendrës Islamike në Detroit, si dhe 90-vjetorin e krijimit të shoqatës së parë muslimane shqiptare në Shtetet e Bashkuara, në Bedford të shtetit Maine. Në festimet e kësaj nate, nuk ishte parë prej vitesh një grumbullim kaq i madh shqiptarësh në këtë shtet. Musafirët kishin ardhur nga shtetet më të largëta të Amerikës nga Kanadaja fqinje si dhe trevat Shqiptare.

Nga Mali i Zi ishin të ftuar Muftiu Jusuf Gjokaj dhe Imami Xhevair Arifaj. Muftiu në fjalimin e tij mes tjerash tha: "Kam patur rastin të vizitoj shumë vende nëpër botë, të jem musafir i qendrave të ndryshme si Mufti i Malit të Zi, por kësaj rradhe ndiej kënaqësi të veçantë të jem sonte me ju në këtë kremtim të 60-vjetorit të punës së palodhshme në rrugën e paqes dhe zhvillimit, në rrugën e Zotit, në krye me Imam Vehbi Ismajlin, duke e bërë kështu Qendrën tuaj një ndër qendrat dhe vatrat më të rëndësishme të veprimtarisë fetare dhe kombëtare. Shembulli juaj duhet të vazhdojë kudo nëpër diasporë

dhe Zoti iua shpërbleftë me të mira."

Ndërsa Imam Abdulvehab Hoxha i Bashkësisë muslimane të shqiptarëve në Toronto të Kanadas mburret me ririnë e bashkësisë së tij. Imam Hoxha thotë se "nëse ata ecin në gjurmët tona, kjo varet plotësisht nga ne". Veprimtari i ko-

munitetit të Miçiganit, Mërgim Korça thotë se bashkësia muslimane e këtij shteti është me fat që ka një figurë të shquar intelektuale e fetare në krye të saj, Imam Vehbi Ismailin. Imam Vehbi Ismaili, sot rreth të 90-ve nuk ishte i pranishëm për arsye të moshës e të shëndetit. Madje ka disa vite

që detyrat e tij në Qendrën Islamike në Harper Woods pranë Detroitit shpesh i kryen Imami në detyrë Shujb Gërguri. "Kjo ndodhi vetem me këmbënguljen e mjekut dhe të këshillit të xhamisë, pasi Imam Vehbiu vështrirë që mungon një ditë në xhami", thotë Imam Gërguri. O.K.

Xhematet e Ulqinit i vizitojnë dy profesorë nga Zenica

Ditëve të fundit të muajit gusht, Ulqinin e vizituan dy teolog të njohur nga Zenica, profesorë në Akademinë Pedagog-

jike Islamike. Ata shfrytëzuan rastin që t'i drejtohen xhematit të Ulqinit me disa këshilla të dobishme nga Kur'ani dhe ha-

dithi. I pari nga ata, Dr. Safvet Halilović, profesor i tefsirit, mbajti 2 ligjëratat dhe dy hutbe të xhumasë. Ligjëratën e parë (22.08.2005.), hutben e parë (16.08.2005) dhe hutben e dytë (23.08.2005.) e mbajti në Xhaminë e Kryepazarit, ndërsa ligjëratën e dytë (24.08.2005.) në Xhaminë e Bregut. I dyti, Dr. Zuhdija Adilović, profesor i akaidit, mbajti një ligjëratë (01.09.2005.) në Xhaminë e Bregut dhe hutben e xhumasë (02.08.2005) në xhaminë e Kryepazarit. Të gjitha ligjëratat u përcollën nga një numër i madh xhematlijshtë, sidomos nga një numër i konsiderueshëm i rinitë. Suad Ukoshata

Në Ulqin tryezë e rrumbullakët rinore

Të dielen, me 18.09.2005., në orën 17:00, në lokalet e Bibliotekës së qytetit të Ulqinit, Bashkësia Islame Ulqin organizoi tryezën e rrumbullakët dedikuar rinitë muslimane me temë Rinia Islame pranë sfidave të modernes. Në këtë tryezë morën pjesë disa teolog dhe teologe të reja nga Ulqini, si edhe disa të rinj intelektual, të cilët dikur kanë mësuar në mekteb. Prezenca në këtë tryezë ishte e mundshme vetëm për ririnë. S.U.

Dr Cerić ponovo reisu-l-ulema

Dr Mustafa ef. Cerić

Sarajevo, 25. septembra (MINA) – Za reisu-l-ulemu IZ u BiH ponovo je izabran dr Mustafa Cerić, a za zamjenika reisu-l-uleme hafiz Ismet ef. Spahić.

To je odlučeno tajnim glasanjem na Izbornom tijelu, koje je zasjedalo 25. septembra u Sarajevu. Od 333 člana Izbornog tijela, sastanku je prisustvovalo 300 članova.

Dr Mustafa Cerić je dobio 180 glasova, a dr Enes Karić 119 glasova. Treći kandidat Hasan ef. Makčić nije dobio ni jedan glas.

Hafiz Ismet ef. Spahić je dobio 172 glasa, dr. Fuad Sedić 71 i Husein ef. Smajić 57 glasova.

Mandat reisu-l-uleme i zamjenika reisu-l-uleme traje sedam godina.

Aktivnosti reisu-l-uleme dr. Cerića od 1991 od 2005

1991-1993. Profesor na Institutu za islamsku misao i civilizaciju u Kuala Lumpur, Malezija;

1993. Izabran za naibu reisu-l-uleme u ratnom Sarajevu;

1995. Objavio knjiga na engleskom "Roots of Synthetic Theology in Islam" u Kuala Lumpur;

1996. Primio *Menšuru* za vršenje dužnosti reisu-l-uleme;

1997. Dobitnik odlikovanja najvišeg ranga od egipatskog predsjednika Hosni Mubaraka za doprinos u širenju islamske misli unutar i izvan svoje zemlje;

1997. Osnivač i punopravni član Evropskog vijeća za fetve na čijem čelu je Šejh Kardavi;

1997. Osnivač i član Među-religijskog vijeća Bone i Hercegovine;

1998. Izabran za reisu-l-ulema Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini;

2000. Izabran za redovnog člana Fikhske akademije za fetve pri Rabiti (Svjetska muslimanska liga) u Meki;

2001. Jedan od osnivača i punopravni član Fondacije za mezarje i memorijalni centar u Potočarima;

2001. Jedan od osnivača Is-

BIOGRAFIJE:

DR MUSTAFA CERIĆ

Mustafa Cerić je rođen 1952. godine u Velikom Čajnu kod Visokog. Osnovnu školu je završio u rodnom mjestu, a Gazi Husrevbegovu medresu u Sarajevu 1972. godine. Diplomirao je na Univerzitetu Al-Azhar u Kairu 1978. godine. Nakon toga radi kao imam (vjersko-prosvjetni referent) u Bijeloj džamiji u Gračanici do 1981. godine. Odlukom Starješinstva biva imenovan za imama u Islamskom kulturnom centru u Čikagu. U Čikagu završava postdiplomske studije iz islamske teologije na Odsjeku za bliskoistočne jezike i civilizacije, gdje i doktorira pred poznatim muslimanskim učenjakom Fazlur Rahmanom s tezom: *A study of the Theology of Abu Mansur al-Maturidi* (Studija o teološkom učenju Ebu Mensura el-Maturidije) 24. 09. 1986. godine. Uporedo s imamskim poslom predavao je na Američkom koledžu u Čikagu.

Nakon petogodišnjeg imamskog rada i studiranja u Čikagu, vraća se u domovinu na mjesto glavnog imama u Zagrebačkoj džamiji. Njegovim dolaskom Islamska zajednica u Zagrebu poprima savremene oblike rada koji su dotada bili nepoznanica za Islamsku zajednicu. Pod njegovim vodstvom Islamska zajednica u Zagrebu je organizovala tri znanstvena simpozija: *Mistika u Islamu - tesavvuf*, *Problemi suvremenog pristupa islamu* i *Etika u islamu*. Ovaj treći znanstveni skup imao je internacionalnu dimenziju jer su na njemu uzeli aktivno učešće najautoritativniji znanstvenici iz islamskog svijeta, a jugoslavenskoj javnosti su se prvi put predstavili fizičar i nobelovac Abdusselam i maležanski filozof Nedžib Attas. Ovakav vid aktivnosti u kreaciji dr Cerića Zagrebačku džamiju svrstao se u sam vrh znanstveno-kulturnog života Islamske zajednice u bivšoj Jugoslaviji, a čini je sve prisutnijom i u tokovima razvoja islamske misli u svijetu.

Reisu-l-ulema dr Mustafa Cerić je bio glavni imam u Zagrebačkoj džamiji, docent na Islamskom teološkom fakultetu u Sarajevu, predsjednik Udruženja ilmije u Hrvatskoj i Sloveniji, član redakcija *Islamske misli* i *Glasnika* i saradnik Opće enciklopedije leksikografskog zavoda *Miroslav Krleža*. Objavio je više tekstova u glasilima Islamske zajednice i u drugim stručnim časopisima iz područja islamistike, teologije i islamske kulture. Govori i piše arapski i engleski. Oženjen je. Ima dvije kćerke i sina.

HFZ. ISMET EF. SPAHIĆ

- Ismet Spahić je rođen 1940. godine u Puhovcu kod Zenice.

- Gazi Husrevbegovu medresu završio 1959. godine u Sarajevu.

- Završio prvi stupanj Ekonomije u Zagrebu 1968. godine.

- Studij nastavio u Beogradu.

- Imamsku dužnost počeo u Visokom 1962. godine. Od 1965. do 1978.g. bio glavni imam na području Odbora islamske zajednice Visoko.

- Muderis kibraeta u Gazi Husrevbegovoj medresi od 1978.g. Hifz položio 1980.g.

- Prvim imamom i hatibom Gazi Husrevbegove džamije imenovan 1985. godine.

- Za zamjenika reisu-l-uleme izabran 1993. godine.

- Objavljivao u Preporodu i u drugim islamskim listovima i časopisima. Objavio knjigu *hutbi* po kojima je posebno cijenjen među našim muslimanima.

- Istaknuti sudionik svih pozitivnih kretanja u Islamskoj zajednici.

- Uživa nepodijeljeno poštovanje u našem narodu na razvijanju islamske svijesti Bošnjaka.

lamsko evropsko vijeće sa sjedištem u Parizu;

2002. Sudionik konferencije Euro-atlantskog partnerskog vijeća i održao predavanje o temi: "Islam protiv terorizma";

2002. Objavio knjigu "Vjera, narod i domovina" u Saraj-

evu;

2003. Dobitnik UNESCO-ve nagrade za mir Felix Houphouët Boigny – za poseban doprinos međureligijskom dijalogu, toleranciji i miru u svijetu;

2003. Sudionik na OSCE-ovoj konferenciji u Beču sa pr-

edavanjem o temi: "Rasizam, ksenofobija i diskriminacija";

2004. Dopisni član Kraljevske akademije "Mueset Al Bejt" u Ammanu;

2004. Dobitnik Sir Sternbergove nagrade koju dodjeljuje Među-religijskog vijeća Kršćana i Jevreja za doprinos međuvjerskom razumjevanju;

2004. Član Svjetskog vijeća za islamsko misionarstvo, Libija;

2005. Dobitnik nagrade Gazi Husrevbeg;

2001-2005. Sudionik na Svjetskom ekonomskom forumu u Davosu i član Grupe 100 za odnose između islama i Zapada.

Delegacija IZ Crne Gore čestitala Ceriću

Delegacija IZ Crne Gore, u sastavu: reis Rifat ef. Fejzić, Sinan ef. Latić, Rahim ef. Muratović i Ramiz ef. Hot, posjetila je reisu-l-ulemu BiH, dr Mustafu ef. Cerića i čestitala mu na reizboru za reisu-l-ulemu sa željom da i dalje uspješno vodi Islamsku zajednicu.

U Zagrebu održano 12. evropsko takmičenje u učenju Kur'ana

Uzun Mustafa Hasan pobjedio u hifzu cijelog Kur'ana

Mevludi šerif u Zagrebačkoj džamiji

U organizaciji Mešihata islamske zajednice Hrvatske, Islamskog centra u Zagrebu i Svjetske organizacije za hifz u zagrebačkom Islamskom centru od 22.-24. septembra održano

je «Dvanaesto europsko natjecanje učenja Kur'ana». U okviru trodnevnog takmičenja održan je i mevludi-šerif u znaku obilježavanja 18 godina rada i izgradnje Zagrebačke džamije, od-

nosno Islamskog centra. Pred velikim brojem učesnika i visokih gostiju iz čitave Evrope, takmičenje je otvorio predsjednik Mešihata islamske zajednice u Hrvatskoj, muftija Šefko

ef. Omerbašić. Delegaciju gostiju iz Crne Gore, u čijem je sastavu bio i učesnik takmičenja, Haris ef. Kalač iz Rožaja, predvodio je reis Rifat ef. Fejzić.

U pet kategorija takmičilo se preko pedeset učesnika gotovo iz cijele Evrope, a ocjenivački žiri u sastavu: hfz. Fadil ef. Fazlić, hfz. Abdullah Basfar, hfz. Aziz ef. Alili i hfz. Bajram ef. Ajeti imao je zaista težak posao u izboru najboljih među najboljima.

Uzun Mustafa Hasan iz Turske pobjednik je u najtežoj kategoriji učenja hifza cijelog Kur'ana. U ovoj kategoriji drugo i treće mjesto osvojili su Amina Kapo iz Sarajeva i Muhamed Fetić iz Travnika. U kategoriji hifza 15 džuzeva najbolji su bili Muhamed Salkić (Austrija), Ahmed Bukvić (Tešanj) i Haris Čorbo (Sarajevo). Hifz u 5 džuzeva najbolje su učili petnaestogodišnji Aman Mujkanović iz Zagreba, zatim Belmin Mehić (Travnik) i Abdulah Kapo (Tuzla). U dijelu takmičenja medresa iz tilaweta najbolji je bio

Haris Kalač, predstavnik Crne Gore na takmičenju

Halid Dolić iz Zagrebačke medrese, a zatim Aida Halilović iz medrese u Visokom i Haša Halilović iz sarajevske medrese. Orhan Ademi iz Preševa pobjednik je u tilawetu a drugi i treći su bili Fatih Čiček i Sezai Čaken, oba iz Njemačke. Trećeg dana takmičenja, pred samo proglašenje pobjednika, učesnici i učesnici priredili su mevlud koji je izazvao veliko zadovoljstvo prisutnih.

Besprijekorna organizacija, uslovi i gostoprinstvo domaćina ovog takmičenja utisci su gostiju i učesnika koje će posebno pamtit i koristiti ih kao mjerilo uspjehnosti sličnih okupljanja. M. Demirović

U organizaciji IZ Ulcinja održan okrugli sto na temu islama i modernizma

O snazi islamske omladine

U organizaciji Islamske zajednice Ulcinja u biblioteci Doma kulture u Ulcinju, u nedjelju 18. septembra, održan je okrugli sto pod nazivom "Rinia islama pranë sfidave te modernizmit". Na okruglom stolu organizovanom povodom blage noći "Lejletul berat", šest mladih intelektualaca iz Ulcinja razmatralo je u svojim izlaganjima aktuelne teme kao što su položaj žene u islamu ili stav islama prema nauci. Brojnoj publici prvi se obratio "Azharovac" i budući magistar islamskih nauka, Edin ef. Doni, koji je u izlaganju na temu "Dukuria e modernitetit" govorio o modernizmu, uzrocima i nastanku ove pojave kao i opasnostima koje on nosi.

- Naši domovi su smatrani "svetim mjestima", koja su zaštićena od svih pošasti spoljnog svijeta. Ipak, treba da znamo da ta sveta mjesta budu napadnuta iznutra. Nepametnim korišćen-

jem sredstava komunikacije, kao što je televizija i internet, dozvolili smo da u naše domove uđu pornografija i nemoral i tako razore duhovno zdravlje naših porodica - upozorio je Doni.

Nadovezavši se na svog prethodnika, asistent na Podgoričkom univerzitetu, Ilir Čapuni, u nadahnutom izlaganju obrazložio je vezu islama i nauke, naznačivši da islam ne zabranjuje nauku, već ohrabruje njen razvoj. Svoje izlaganje on je potkrijepio istorijskim primjerima svjetskih naučnika muslimana, poručivši okupljenima da je učenje i naučno usavršavanje obaveza svih muslimana.

O položaju žena u islamu govorile su profesorka Fljora Baša kao i studentkinja fakulteta islamskih nauka u Prištini, Sahibe Goga. Njih dvije su u svojim predavanjima negirale stereotipe o potlačenosti žena u islamu, potvrđivši istorijskim

podacima važnu ulogu koja je ženama dodjeljena u islamu. Slučajevе ugnjetavanja žena u nekim zemljama u kojima su muslimani većina, Baša i Goga su pripisale zaoštaloj običajima nekih naroda, potvrđivši da oni nemaju vjersku utemeljenost.

U svom predavanju ulcinjski imam Suad ef. Ukošata govorio je o istorijskoj ulozi muslimanske omladine u obrazovanju, kao i zadacima koji se pred njima nalaze danas. O ulozi medija u islamskoj edukaciji omladine govorio je profesor iz Ulcinja Gazmir Haljimehmedi, dok je okrugli sto krunisan nadahnutim izlaganjem glavnog ulcinjskog imama Redžepa ef. Ljike koji je govorio na temu "Islam ne poznaje terorizam". Zahvaljujući se prisutnima nakon izlaganja, glavni ulcinjski imam pohvalio se kako su svi učesnici na okruglom stolu njegovi nekadašnji učenici u mektebu.

Sa.K.

Studentski iftari u Podgorici

I ovog ramazana, u restoranu «Pod Volat» u Podgorici, priređuju se iftari za studente-postače sa Univerziteta Crne Gore. Odbor IZ Podgorica i darežljive džematlije, zaslužni su za ove iftare, na kojima bude oko 70 studenata. Studenti su pretežno iz Crne Gore, ali ih ima i iz drugih krajeva. Većina njih su česte namazdžije u džamijama u Podgorici. Ovi iftari organizuju se već pet godina.

Asmir Pepić

U Czinu održana tradicionalna hodžijada

Takmičari iz Crne Gore osvojili dvije medalje

Ekipa Islamske zajednice Crne Gore

U Czinu je 20. avgusta ove godine održana tradicionalna hodžijada. Pored bihačkog muftiluka, koji je bio domaćin hodžijade, učestvovali su i predstavnici Islamske zajednice Crne Gore, kao i predstavnici sarajevskog, zeničkog, travničkog, mostarskog, tuzlanskog, sandžačkog i vojnog muftijstva. Sedamnaest vjerskih službenika iz Crne Gore, dva dana prije početka igara, okupili su se radi priprema u zgradi medrese u Rožajama, da bi se rano u petak uputili prema Krajini. U Sarajevu je napravljen kratak predah da bi se obavio namaz i

proučila fatiha na Šehidskom groblju rahmetli Aliji Izetbegoviću, što je svakako dalo kuverta i sabura za nastavak putovanja. Nakon pređenih 700 km puta takmičari iz Crne Gore stigli su u Cazin i smjestili se u novu zgradu medrese "Džemaludin Čaušević", za koju stanovnici tog kraja kažu da je krasotica Krajine. Cazinjska medresa egzistira u novijoj historiji od teške ratne 1993. godine a već je odgojila deset generacija muškog i ženskog odjeljenja. Ova škola je prošla kroz mukotrpan rad u uslovima rata. I u poratnom periodu radila je u

slabim uslovima, posebno kada je u pitanju prostor muške medrese koji je bio krajnje nefunkcionalan, zatim u razdvojenosti muškog i ženskog dijela medrese i tri godine boravka muških odjeljenja na Islamskoj pedagoškoj akademiji u Bihacu. Izborili su se da imaju sve uslove za ozbiljan rad i učenje i najbolje opremljenu školu internatnog tipa u okruženju, pa i šire.

U subotu, rano ujutro, svi takmičari su se okupili na gradskom stadionu u Czinu, gdje su počasnim krugom predstavili svoje ekipe a organizatori

Reis Fejzić na otvaranju hodžijade

bila trčanje na 100 metara, a prvo mjesto je pripalo Rahmanu Muriću, predstavniku Mešihata Crne Gore. Drugo mjesto osvojio je Admir Mehić – bihačko muftijstvo i treće Samir Totić – sandžačko muftijstvo.

Prvo mjesto u trčanju na 200 metara osvojio je Admir Mehić iz Bihaća, drugo Jasmin Baković iz Tuzle i treće Samir Totić iz Sandžaka. Na 800 metara prvo mjesto pripalo je Šefću Bilaloviću iz Sandžaka, drugo Asmiru Čatoviću iz Crne Gore a treće Enesu Sakiću iz Tuzle. Štafetu su osvojili Tuzlaci, Mostar je bio drugi, a Bihać treći. U bacanju kugle prvo mjesto osvojio je Elvedin Toković iz sandžačkog muftijstva, drugo Madžid Abaz iz mostarskog a treće Asmir Jusić iz bihačkog muftijstva.

Elvedin Toković je bio prvi i u skoku u dalj, drugi Mirsad Kazlić iz Travnika i treći Osman Spaho iz Mostara. U fudbalu je pobijedilo tuzlansko muftijstvo, drugo je bilo bihačko a treće sandžačko muftijstvo. U košarci su ubjedljivo pobijedile Sarajlije, Mostarci su bili drugi a treće mjesto osvojili su Tuzlaci.

Ekipno, zlato i pehar otišli su u ruke tuzlanskog muftijstva, srebro je pripalo sandžačkom a bronza sarajevskom muftijstvu. *Džemal Dacić*

proglasili igre otvorenim. U ime domaćina obratio se muftija bihački, Hasan ef. Makić, koji nije skrivao veliko zadovoljstvo zbog prisustva našeg reisa i predstavnika crnogorskog Mešihata. Na kraju je poželio gostima ugodan boravak i lijepo druženje. Nakon muftije obratio se i reis Rifat ef. Fejzić, koji se u kratkom govoru zahvalio domaćinu na izvanrednom prijemu i poželio takmičarima puno sreće u sportskim nadmetanjima, uz nadu da će i ove igre proteći u duhu fer-plaća.

Prva disciplina u igrama je

Humanitarci iz Katara u posjeti dr Ceriću

Sarajevo, 27. septembar, (MINA) – Reisu-l-ulema dr Mustafa Cerić primio je direktora odjela Katarске humanitarne organizacije za Evropu, Hamida Muharira, sa saradnikom Ibrahimom Zejnilom.

Predstavnici ove humanitarne organizacije iz

razili su želju da otvore regionalni ured Katarске humanitarne organizacije sa sjedištem u Sarajevu.

Reisu-l-ulema dr Mustafa Cerić je sugerisao potpisivanje Protokola o saradnji sa Rijasetom IZ u BiH, zaželivši im uspješan rad kako u BiH tako i u širem regionu Balkana.

OIC će graditi dom za studente FIN-a u Sarajevu

Sarajevo, 23. septembar (MINA) – Generalni sekretar Islamske Konferencije, dr Ekmeleddin Ihsanoglu, obavijestio je dekana Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu dr Enesa Karića da će Organizacija Islamske Konferencije (OIC) poduzeti poslove oko izgradnje doma za studente Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu.

Ova zvanična obavijest Generalnog sekretara Organizacije Islamske Konferencije došla je nakon što je Fakultet islamskih nauka zamolio dr Ekmeleddina Ihsanoglu da ova najprestižnija institucija islamskog svijeta (OIC) preuzme izgradnju studentskog doma za Fakultet islamskih nauka u Sarajevu.

Islamska konferencija Evroazijskih zemalja

U Istanbulu je od 05. do 09. septembra 2005. održana islamska konferencija Evroazijskih zemalja, pod pokroviteljstvom Islamske zajednice Turske i medžlisi sura Avrasije.

Skupu su prisustvovala delegacije iz preko trideset zemalja tog regiona. Konferenciju je otvorio Premijer Turske gospodin Erdogan, koji je sve pozvao da se odupru i dignu glas protiv terorizma, koji se zlonamjerno dovodi u vezu sa Islamom.

Forumu je prisustvovao reis IZ-Crne Gore, Rifat ef. Fejzić i glavni imam u Rožajama, Ernad ef. Ramović. To je bila prilika da se prezentira Islamska zajednica Crne Gore sa njenim aktivnostima kao i problemima, a naročito pitanje izgradnje Medrese u Podgorici.

Alžirci ogromnom većinom podržali na referendumu Povelju za mir i nacionalno pomirenje

Ubjedljiv uspjeh predsjednika

Alžir - Alžirci su prihvatili mirovni plan - Povelju za mir i nacionalno pomirenje, kojim je omogućena djelimična amnestija za islamske ekstremiste, pokazuju rezultati referenduma, uprkos tome što su kritičari optuživali da se na takav način žele "izbrisati zločini" iz prošlosti. Ministar unutrašnjih poslova, Nuredin Džazid Zeruni, izjavio je da je za Povelju za mir i nacionalno pomirenje glasalo više od 97 odsto glasača, što je ogroman uspjeh koji bi mogao da potpomogne opstanku predsjednika Abdelazisa Buteflika.

Broj onih koji su glasali protiv manji je od tri odsto. U gradu Kenčia, na istoku zemlje, izlaznost je bila 99,95 odsto. Ali, izlaznost u nekim drugim gradovima bila je manja za 10 odsto, kao na primjer u regionu Berber u Kabilji, gde je bilo poziva i na bojkot referenduma.

Kritičari Buteflikove Po-

velje, od opozicionih političara do grupa za ljudska prava i porodice čiji su voljeni nestali u krvavom nasilju islamskih pobunjenika, predvidjeli su da će Povelja biti lako prihvaćena, a naročito zbog nedostatka prave debate. Predsjednik više od decenije, kada je stradalo 150.000 ljudi. Nasilje pobunjenika je buknuo 1992. nakon što je vojska poništila drugu rundu glasanja na prvim višestranačkim izborima u Alžiru, kada je došlo do sukoba sa sada zabranjenim islamskim Pokretom Spasa. Neki opozicioni političari i grupe za ljudska prava, optuživali su predsjednika da koristi Povelju u cilju konsolidacije svoje moći u ovoj naftom bogatoj državi sa više od 33 miliona stanovnika. Kritičari su, takođe, jadikovali zbog nedos-

tatka javne debate i optužili Buteflika za pokušaj "brisanja" dugogodišnje agonije.

Portparol američkog Stejt dipartamenta, Sin Mekkormak, izjavio je da će Vašington "više poštovati odluku naroda Alžira koja će se pokazati na glasanju. Svaka zemlja pojedinačno pronaći će svoj put. Ovo je jedan iscrpan put i ukoliko ga Alžirci odobre to će biti najbolje za Alžir", izjavio je on.

Dugačka, ali nejasno formulirana Povelja predlaže za svaku po nešto, kako za islamske pobunjenike tako i za porodice koje su izgubile svoje voljene ili su jednostavno nestali. To će okončati i sudske postupke za veliki broj islamista, među kojima su oni koji su položili oružje, te oni koji su traženi u zemlji i inostranstvu zbog navoda da podržavaju terorizam i oni koji su osuđeni u odsustvu. Izuzetak je svako ko je učestvovao u masakru i bombaškim napadima na javnim

mjestima. Povelja, takođe, predviđa i nadoknadu štete za porodice čiji su voljeni nestali. Porodice žrtava tvrde da su snage bezbjednosti odgovorne za mnoge od hiljadu slučajeva nestalih osoba. Buteflika je izjavio da je nasilje prouzrokovalo štetu koja se procenjuje na 35 milijardi dolara, kao i da je u ratu stradalo 150.000 osoba. Vlada je izjavila da je između 800 i 1.000 pobunjenika još aktivno.

Nakon mnogo godina ratovanja, mir se vratio u glavni grad Alžira i u mnoge djelove zemlje od Mediterana do pustinje Sahare. Zdrav razum je ovladao i u mjestima poput Sidi Raisa, koji se nalazi 20 kilometara južno od Alžira, koji je bio poznat pod nazivom "trou-gao smrti" u vrijeme sukoba devedesetih godina. U Sidi Raisu se dogodio jedan od najtežih masakra, gde je ubijeno više od 300 žitelja toga grada.

AP

Više od 51 odsto Britanaca za povlačenje trupa iz Iraka

London - Prema istraživanju javnog mnjenja, koje je objavljeno 26. septembra, ukupno 51 odsto Britanaca želi da vlada pripremi planove za povlačenje svojih vojnika iz Iraka. Istraživanje ICM, objavljeno u listu Gardian, pokazalo je da 64 odsto građana Velike Britanije vjeruje da je situacija u Iraku zabrinjavajuća a da samo 12 odsto ispitanika smatra da britanske trupe unapređuju situaciju. U istraživanju koje je sprovedeno od 23 do 24. septembra, učestvovalo je 1.009 punoljetnih građana.

AP

Počelo oslobađanje 1000 zatvorenika iz ozloglašenog zatvora Abu Graib

Prvih 500 Iračana na slobodi

Abu Graib - Američka vojska počela je juče oslobađanje 1.000 iračkih zatvorenika iz zatvora Abu Graib u skladu sa zahtjevima iračke vlade a u čast mjeseca Ramazana, svetog mjeseca muslimana.

Prvih 500 zatvorenika ukrcano je juče u autobuse i pušteno iz zatvora, ozloglašenog zbog američkog zlostavljanja zatvorenika. Ostatak zatvorenika biće pušten kasnije ove nedjelje, saopštila je američka vojska. Arapske vlade često pribjegavaju pomilovanju nenasilnih prestupnika tokom Ramazana koji će početi 4. i 5. oktobra.

Ovo oslobađanje, kao i oslobađanje 1.000 zatvorenika iz Abu Graiba prošlog mjeseca dio su napora iračke vlade da ubijedi Iračane, prije svega sunitisku manjinu, da izađu na referendum o nacrtu ustava 15. oktobra. Američka vlada je izjavila je da samo oslobađa one koji nisu krivi za ozbiljne zločine kao što su bombaški napadi, torture, kidnapovanja ili ubistva i koji su priznali svoje zločine,

zakleli se da se odriču nasilja i "obavezali se da će biti dobri građani demokratskog Iraka".

Predsjednik Džalal Talabani saglasio se da će osloboditi mnoge zatvorenika prije referenduma 15. oktobra. Sunitiski pregovarač Saleh al Mutlak izjavio je tada da će većina oslobođenih iz Abu Graiba biti suniti. Irački sunitiski pobunjenici i sunitiski religiozni i politički lideri pozvali su Iračane na bojkot referen-

duma ili da glasaju protiv nacarta novog ustava. Zatvor Abu Graib izgrađen je u vrijeme režima Šadama Huseina 1970-ih godina i nalazi se u predgrađu Bagdada. On je bio glavni zatvor i centar američkih okupacionih vlasti nakon okupacije Iraka 2003. Tada je ovaj zatvor stekao međunarodnu reputaciju ozloglašenog zatvora nakon što su američki vojni zvaničnici optuženi za ponižavanje i silovanje uhapšenih.

Uhapšeno 38 muslimana u Njemačkoj

Policija je u zapadno-njemačkoj pokrajini Hese uhapšila 38 ljudi osumnjičenih za učesće u islamskom ekstremizmu, saopštilo je Ministarstvo unutrašnjih poslova.

Oko 500 policajaca obavilo je razgovor sa 1.260 ljudi, a racija je sprovedena u internet kafetama i restoranima brze hrane u 20 gradova, izjavio je ministar unutrašnjih poslova, Folker Buftje. On je naveo da 33 osobe nije-

su imale boravišne dozvole, a tri su tražene i zbog počinjenih drugih krivičnih djela.

Buftje je naveo da nije postojao dokaz o stvarnoj prijetnji islamskog ekstremizma i dodao da je akcija policije bila usmjerena na suzbijanje 'militantnih struktura u njihovoj ranoj fazi'. Posebna pažnja posvećena je području oko željezničke stanice u Frankfurtu, prenio je Rojters.

Ubijen vojni vođa Islamskog džihada

Jedan od vrhovnih vojnih vođa palestinskog pokreta Islamski džihad ubijen je 26. septembra u napadu izraelskog aviona na njegov automobil, na putu u blizini Gaze, saopštili su palestinski zvaničnici.

Mohamed Kalil ubijen je u svom mercedesu, a još dvije osobe su ranjene u napadu, rekao je portparol te grupe koji se predstavlja kao Abu Abdullah. Jedan očevidac izjavio je da je vidio kada je projektil udario u automobil, i da je u napadu jednoj osobi odsječena glava, a da je druga ranjena.

Italija osniva Islamsko vijeće

Posle dvije godine povlačenja po skupštinskim odborima i rasprave u javnosti, italijanski ministar unutrašnjih poslova Đuzepe Pizanu je potpisao dekret kojim se osniva Islamsko vijeće, pri Ministarstvu unutrašnjih poslova. Vijeće će imati savjetodavni karakter, iznosiće svoje stavove i formulirati predloge za što bolju integraciju islamske zajednice u italijansko društvo. "Cilj je da se formira italijanski islam, odnosno jedna zajednica adekvatno uključena u ekonomski i društveni život zemlje, slobodna da izražava svoju religioznost i da čuva svoj identitet, ali da istovremeno poštuje vrijednosti i zakone Italije", stoji u motivaciji, uslovno rečeno, iznenadnog potpisivanja dekreta za osnivanje Islam-

skog vijeća.

Razlozi za potpisivanje dekreta se vide u želji Pizanua da poslije protjerivanja promotera džihada i zatvaranja islamskih škola, država pokaže eksplicitno svoju želju za dijalozom, sa takozvanim umjerenim muslimanima. Takode je cilj da Italija dobije jasno definisanog sagovornika sa kojim bi kasnije mogla da sklopi sporazum "Država-Islam" i da se osujeti dalje obrazovanje muslimanskih mališana u islamskim školama koje su van svake kontrole Ministarstva obrazovanja.

Na Apeninskom poluostrvu živi oko milion muslimana, uglavnom imigranata, samo 50 hiljada ima italijansko državljanstvo, među kojima je i 20 hiljada Italijana koji su

prešli u islam. U 400 džamija razasutih podno Alpa i Apenina, okuplja se tek pet odsto muslimana nastanjenih u Italiji. Oni su međusobno podjeljeni u mnoštvo organizacija, od kojih svaka pretenduje da predstavlja većinu muslimana. Otuda želja vlasti da kreira jednog vjerodostojnog predstavnika islamske zajednice u Italiji sa kojom bi mogla da ima plodotvornu komunikaciju.

Pizanu je svojim dekretom u dobroj mjeri pokušao da iskopira recept njegovog francuskog kolege Sarkozija, mada se u Parizu ne mogu pohvaliti sjajnim rezultatima. U Rimu veruju da će, s obzirom na to da muslimana ima pet puta manje u Italiji nego u Francuskoj, imati bolje rezultate.

Ko će moći da ude u Vijeće i na koji način će se birati predstavnici islamske zajednice, ili preciznije rečeno, zajednica, znaće se tek kada ministar Pizanu potpiše novi dekret koji će regulisati tu materiju. Upravo oko tih pitanja, već se najavljuju sukobi, ne samo među italijanskim političkim strankama, već i unutar islamskih zajednica.

Novosti

„Okno za oko, zub za zub“

Liga "Sjever" je jedina, za sada, otvoreno ustala protiv stvaranja takozvanog italijanskog islama. Ministar za reforme u Berlusconijevoj vladi, Roberto Calderoli je ocijenio da je integracija muslimana uzaludan posao:

"Nemoguće je integrisati se sa vjerom koja predviđa logiku ugnjetavanja i brisanja identiteta drugih vjera i naroda. Sa islamom je moguć samo jedan odnos. Okno za oko, zub za zub", rekao je Calderoli.

Anan: Invazija na Irak pretvorila zemlju u središte terorizma

Invazija na Irak koju su predvodile snage SAD pretvorila je tu zemlju u novo središte terorizma, više nego što je bio Avganistan pod talibanima, izjavio je generalni sekretar UN, Kofi Anan.

Anan, koji je američko-britanski napad na Irak i svrgavanje predsjednika Sadama Huseina nazvao nezakonitim, rekao je za radio BBC da je rat u Iraku izazvao gnjev među muslimanima širom svijeta.

"Mislim da postoje mnogi muslimani koji su danas veoma nesrećni. Nesrećni jer se osjećaju kao žrtve, osjećaju se izolovanim, osjećaju se kao žrtve u svojim zajednicama,

osjećaju se kao žrtve na Zapadu, i osjećaju da su svi protiv njih. A, situacija u Iraku ne

pomaže da se to izmijeni", rekao je generalni sekretar UN. RTS

Saudijski suveren: Ne ljubite me u ruku

Rijad - Novi kralj Saudijske Arabije, Abdulah, naredio je podanicima da ga ne ljube u ruku jer, kako kaže, taj tradicionalni izraz poštovanja, ponižava i narušava islam, piše štampa u Rijadu. "Ljubljenje ruke strano je našim vrijednostima i moralu, i neprihvatljivo za slobodne i otmene duše", rekao je kralj Abdulah delegaciji iz Al-Bahe, koja je u kraljevsku palatu došla da mu čestita stupanje na presto. "Ljubljenje ruku" također vodi klanjanju, a time se krše božji zakoni".

- Vjernik se klanja samo

Bogu - dodao je on. Abdulah je na presto stupio 1. avgusta, poslije smrti kralja Fahda. Stotine Saudijsaca su danima poslije toga išle da ga posjete, a mnogi od njih bi ga ljubili u rame ili ruku, u znak poštovanja i odanosti. Novi kralj, koji uživa glasa skromnog člana porodice poznate po bogatstvu i raskoši, izjavio je još da specijalne gestove poštovanja zaslužuju samo majka ili otac.

- Tražim od svih da nikome ne ljube ruke izuzev roditeljima - naveo je kralj Abdulah.

Beta-Rojters

Mišel Lesli uhapšena zbog ekstazija

Manekenka u zatvoru postala muslimanka

Australijanka Mišel Lesli (24), poznata kao fotomodel za reklamiranje ženskog veša, prešla je u zatvoru u islam, ali bez namjere da se dodvori indonežanskoj policiji ili pravosuđu, saopštila je njena porodica.

Lesli je uhapšena 20. avgusta u noćnom klubu na ostrvu Bali, sa dvije tablete ekstazija, a prema indonežanskim zakonima svako ko posjeduje drogu može biti osuđen na deset godina robije. Njeno prvo pojavljivanje pred isljednicima u crnoj burki, koja je, kao kod irazito tradicionalnih muslimanskih žena, pokrivala sve osim očiju, izazvalo je različite reakcije u javnosti, a pravni zastup-

nici su čak uputili izvinjenje islamskoj zajednici. U ličnom saopštenju Lesli je ukazala da joj je vjera trenutno jedini spas da ne poludi u policijskoj ćeliji od 16 kvadrata koju dijeli sa još nekoliko zatvorenica u gradu Denpasar.

„Religija mi pomaže da ostanem svjesna i da ne izgubim razum“, navela je dosadašnja manekenka. Lesli je dodala da joj zvuči islamske molitve u punoj mjeri obezbjeđuju duševni mir.

„Pošto ne mogu da napustim ćeliju, samo moj um prisustvuje molitvi koju Bog čuje, i onda i situacija u kojoj se nalazim, postaje lakša“, navela je ona. (Tanjug)

dr Jusuf el-Karadavi

SVOJSTVA ROBOVA MILOSTIVOG

Život usklađen sa Božjim ajetima

Još smo u dvorištu Kur'ana sa društvom robova Milostivog koje je Allah spomenuo u Svojoj Knjizi, pohvalivši ih i uzdignuvši ih tako što ih je spomenuo sa Svojim uzvišenim Bićem.

Došli smo kod svojstva robova Milostivog gdje se kaže: «I oni koji, kada budu opomenuti dokazima Gospodara svoga, ni gluhi ni slijepi ne ostanu». (Al-Furkan: 73.). Usklađenost sa Allahovim ajetima je još jedno svojstvo robova Milostivog. Njihova srca, oči i uši su otvoreni za ajete. Njihove uši na njih nisu gluhe, njihove oči nisu slijepi i njihova srca nisu nemarna.

Šta su to Allahovi ajeti (zakoni)?

Postoje dvije vrste: ajeti koji govore o tvorevinama i zovu se ajatut-teknivijje; i ajeti koji su revelacijske prirode, a zovu se ajatut-tenzilijje.

Ajeti koji govore o tvorevinama su ajeti ili znakovi Allahovog postojanja u svemiru, stvorenjima i prostranstvima. To su ajeti koje je razasuo na svakom mjestu da bi uputio ljude da o njima razmišljaju i zaključite da Allah postoji. U tom smislu pjesnik veli:

«Čuda li, kako se je neposlušno Bogu,
ili, kako ga prorocateľ poriče,
a Bogu je u svakom pokretu i svakoj stanki,
svjedok koji upućuje da je On, doista, jedan».

Allahovi ajeti su svuda rasprostranjeni, a robovi Milostivog i vjernici vode život koji je usklađen sa njima. Allah, dž.š., veli: «U stvaranju nebesa i Zemlje i u izmjeni noći i dana su, zaista, znamenja za razumom obdarene, za one koje i stojeć i sjedeći i ležeći Allaha spominju i o stvaranju nebesa i Zemlje razmišljaju. "Gospodaru naš, Ti nisi ovo uzalud stvorio; hvaljen Ti budi i sačuvaj nas patnje u vatri!» (Alu Imran: 190-191).

Postoje također, ajeti u prostranstvima i stvorenjima. Kur'an recimo o ovim prvim kaže sljedeće: «A i u vama samima - zar ne vidite?» (Az-Zar-

ijat: 21). A o ajetima u prostranstvima, nebu i Zemlji kaže: «Na Zemlji su dokazi za one koji čvrsto vjeruju». (Az-Zariyat: 20); «I zašto oni ne promise o carstvu nebesa i Zemlje i o svemu onome što je On stvorio, i da im se, možda, kraj njihov primakao? Pa u koje će riječi, ako ne u Kur'an, vjerovati?» (Al-A'raf: 185).

Oni koji ove znakove posmatraju slijepim očima, nemarnim srcima, gluhim ušima, od njih neće imati nikakve koristi. Njihova srca i uši su zapечаćeni, a na očima njihovim je koprena. Oni su gluhi, nijemi, slijepi, nikako da se opamete i Allahu vrate. To su ajeti koji govore o Allahovim tvorevinama koje ukazuju na Njegovo postojanje.

Postoje ajeti koje je Allah spustio na Svoje poslanike, a koji se nazivaju revelacijski. To su ajeti koje je Allah u Kur'anu objavio. Allah je dao Svoj opis u riječima koje je objavio Muhammedu, a.s. On se prikazuje Svojim robovima u tim svjetlosnim riječima, ili bolje rečeno, u tom svjetlu od riječi.

Allah, dž.š., je objavio Svom robu i Poslaniku, Muhammedu, a.s., Časni Kur'an da bi ukazao na Svoje postojanje i da bi Kur'anom otvorio srca vjernika: «Allah objavljuje najljepši govor, Knjigu sličnu po smislu, čije se poruke ponavljaju, zbog kojih podilazi jeza one koji se Gospodara svoga boje, a kada spomene ime Allahovo, kože njihove i srca njihova se smiruju. Ona je Allahov Pravi put na koji On ukazuje onome kome On hoće; a onoga koga Allah ostavi u zabludi niko na Pravi put neće moći uputiti».

Allah, dž.š., je objavio Kur'an Časni u kojem su Njegova svojstva, djela, lijepa imena, svojstva vjernika, nevjernika i licemjera. U njemu je pojašnjenje odredbe svih njih. U njemu je spomenut ahiret, džennet, džehennem, obećanje, prijetnja, upozorenja, poticaji, naredbe, zabrane, mudrosti, primjeri, priče i savjeti. Allah, dž.š., je rekao: «Mi tebi objavljujemo Knjigu kao objašnjenje za sve i kao uputu i milost i radosnu vijest za one koji

jedino u Njega vjeruju». (An-Nahl: 89). Kur'an i Allahovi ajeti su učinili čovječanstvo nemoćnim da dodu s nećim što je nalik Kur'anu, ili makar deset poglavlja, odnosno jednu suru slično kur'anskoj. Postali su nemoćni i potučeni, a Allahova riječ se obistinila: «Reci: "Kad bi se svi ljudi i džini udružili da sačine jedan ovakav Kur'an, oni, takav kao što je on, ne bi sačinili, pa makar jedni drugima pomagali». (Al-Isra': 88).

Kur'an je najjači dokaz i najveća mu'džiza Muhammeda, a.s. Dokazi prijašnjih vjerovjensnika su bili osjetilne prirode, ajeti kosmički, a u njihovoj prirodi je da iščeznu odmah nakon samog događaja nastanka. Da nas Kur'an nije obavijestio da se Musaov, a.s., štap pretvorio u zmiju, te da je Isca, a.s., izljičio gubavca i slijepca, ne bi znali o tome ništa. Ta mu'džiza je postala historijska.

A što se tiče Kur'ana, on je vječna mu'džiza. Ostaće sve dok Allah ne naslijedi Zemlju i sve što je na njoj, jer je nadnaravan u nauci, književnosti i poimanju. Kada je od Poslanika, a.s., traženo da pruži kosmički dokaz za njegovo poslanstvo, on im je citirao: «A zar im nije dosta to što Mi tebi objavljujemo Knjigu koja se kazuje; u njoj je, doista, blagodat i pouka narodu koji vjeruje». (Al-Ankebut: 51). Kur'an je dostatan dokaz za onoga koji razuma ima i srce posjeduje u grudima: «U tome je, zaista, pouka za onoga ko razum ima ili ko sluša, a priseban je». (Kaf: 37). Ovaj Kur'an je dakle, stalna mu'džiza Muhammedu, a.s., njegov vječni dokaz. U njoj su Allahove nadnaravne riječi koje ulaze u razum i srce bez najave i dopusta. To je Knjiga koja ja lahka za čitanje (opomenu) i razumijevanje opšteg i posebnog u njemu. Svko ga može u granicama svojeg razumijevanja ispravno shvatiti: «On spušta kišu s neba, pa rijeke teku koritima s mjerom, i bujica nosi otpatke koji plivaju po površini. I ono što ljudi tope na vatri u želji da dobiju nakit ili oruđe ima također otpatke, slične onima. - Tako All-

ah navodi primjer za istinu i neistinu; otpaci se odbacuju, dok ono što koristi ljudima ostaje na zemlji. Tako, eto, Allah objašnjava primjere». (Ar-Ra'd: 17); «Mi smo Kur'an učinili dostupnim za pouku - pa ima li ikoga ko bi pouku primio?» (Al-Kamer: 17).

Čuli su ga mušrici pa ih je to dirnulo. Jedan od njih je tada rekao: «Tako mi Boga, u njemu je slast, u njemu je draž. Vrh mu je plodan, a dno mokro. On raste, ali ništa preko njega ne može porasti. On nije govor džina, niti ljudi».

Kada su ga džini čuli, i njih je to dirnulo, pa su rekli: «Reci: «Meni je objavljeno da je nekoliko džina prislušivalo i reklo: 'Mi smo, doista Kur'an, koji izaziva divljenje, slušali, koji na pravi put upućuje - i mi smo u nj povjerovali i više niko ga nećemo Gospodaru našem ravnim smatrati». (Al-Džinn: 1-2); «Kada ti poslasmo nekoliko džina da Kur'an slušaju, kada dođoše da ga čuju, oni rekoše: "Psi!" A kad se završi, vratit će narodu svome da opominju. "O narode naš, - govorili su - "mi smo slušali Knjigu koja se poslije Musaa objavljuje, koja potvrđuje da su istinite i one prije nje, i koja ka istini i na Pravi put upućuje». (Al-Ahkaaf: 29-30).

Čula ga je grupa ensarija, pa su im oči zasuzile, srce se uspokojilo i povjerovali su u Allaha i Njegovog Poslanika. Za njih je Allah, dž.š., rekao: «Kada slušaju ono što se objavljuje Poslaniku, vidiš kako im liju suze iz očiju jer znaju da je to Istina, pa govore: "Gospodaru naš, mi vjerujemo, pa upiši i nas među one koji su posvjedočili. Zašto da ne vjerujemo u Allaha i u Istinu koja nam dolazi, kada jedva čekamo da i nas Gospodar naš uvede s dobrim ljudima». (Al-Ma'ide: 83-84). To je učinio Kur'an.

Vjernici ga slušaju pa im srca postaju smirena, oči im zasuze, srca se uspokoje kao što Allah opisuje iskrene vjernike: «Pravi vjernici su samo oni čija se srca strahom ispune kad se Allah spomene, a kad im se riječi Njegove kazuju, vjerovanje im učvršćuju i samo

se na Gospodara svoga oslanjaju». (Al-Enfal: 2).

Vjernici slušaju Kur'an pa im se vjerovanje uvećava. Kada ga munafici i lažljivci slušaju uvećavaju svoje nevjerovanje, da nas Allah toga sačuva: «A kad bude objavljena neka sura, ima ih koji govore: "Kome je od vas ova učvrstila vjerovanje?" Što se tiče vjernika, njima je učvrstila vjerovanje, i oni se raduju; a što se tiče onih čija su srca bolesna, ona im je nevjerovanje dodala na nevjerovanje koje već imaju, i oni kao nevjernici umiru». (At-Tevbe: 124-125).

Zbog toga su neki ashabi govorili: Nema nikog ko sluša Kur'an da ne izade sa dodatkom ili manjkom. Allah, dž.š., veli: «Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima, a nevjernicima on samo povećava propast». (Al-Isra': 82); «A da Kur'an objavljujemo na tuđem jeziku, oni bi, sigurno, rekli: "Trebalo je da su mu ajeti razumljivi. Zar jezik tuđ, a onaj kome se objavljuje je Arap?" - Reci: "On je vjernicima uputstvo i lijek. A oni koji neće da vjeruju - i gluhi su i slijepi, kao da se iz daleka mjesta dozivaju». (Al-Fussilet: 44). Oni ne čuju, niti razmišljaju.

Takvo je stanje ljudi sa Kur'anom, a ti vidi sa kojom će se grupom udružiti. Da li se tvoj iman uvećava, da li ti srce zadrhti, da li ti oko zasuzi? Ili možda čitaš Kur'an kao običan govor bez uticaja na emocije. Allah, dž.š., je narod Knjige opisao riječima: «I govore: "Hvaljen neka je Gospodar našeg se ispunilo!" I padaju licem na tle plaćući, i on im uvećava strahopoštovanje». (Al-Isra': 108-109).

Ibn Abbas je govorio: «Kada proučite sedždu (subhane), (a to je ajet sedžde u suri Al-Isra', koja se još zove suretsubnan, jer počinje riječima: subhanellezi esra bi abdihi...) nemojte odmah požuriti na sedždu dok ne zaplaćete. Ako nekom od vas oko ne zasuzi, neka zna da mu je srce narušeno».

Nastavak na sljedećoj strani

Čovjek koji je vjernik mora se družiti Kur'anom otvorenog srca, usiju i očiju, a ne smije ga čitati kao munafik ili ga slušati kao oni za koje je Allah rekao: *«Ima onih koji dolaze da te slušaju, a čim se od tebe udalje, pitaju one kojima je dato znanje: «Šta ono on malo-prije reče?» To su oni čija je srca Allah zapečatio i koji se za strastima svojim povode»*. (Muhammed: 16).

U tom smislu postoje munafici i prikriveni nevjernici: *«Kad čitaš Kur'an između tebe i onih koji u onaj svijet ne vjeruju, Mi zastor nevidljivi stavimo, a na srca njihova pokrivače da ga ne biše razumjeli, i gluhih ih učinimo. I kad ti spomeneš Gospodara svoga u Kur'anu, Njega jedinog, oni se preplašeni daju u bijeg»*. (Al-Isra': 45-46). Musliman treba otvoriti srce za Kur'an. On sa srca mora skinuti veo nemara, strasti i oholosti, jer je to veo koji je prepreka razumijevanju i uticaju Kur'ana.

Nemarnost je najopasniji zastor od Gospodara: *«Budi čvrsto uz one koji se Gospodaru svome mole ujutro i navečer u želji da naklonost Njegovu zasluže, i ne skidaj očiju svojih s njih iz želje za sjajem u životu na ovom svijetu, i ne slušaj onoga čije smo srce nehaljnim prema Nama ostavili, koji strast svoju sljedi i čiji su postupci daleko od razboritosti»*. (Al-Kehf: 28); *«Mi smo za Džehennem mnoge džine i ljude stvorili; oni srca imaju - a njima ne shvaćaju, oni oči imaju - a njima ne vide, oni uši imaju - a njima ne čuju; oni su kao stoka, čak i gori - oni su zaista nemarni»*. (Al-A'raf: 179).

Oni su nemarni za Allaha, ahiret i poslanicu čovjeka u ovom univerzumu.

Strasti: *«A njih smijenše zli potomci, koji molitvu napuste i za požudama pođu; oni će sigurno zlo proći»*. (Merjem: 59). Ovo svojstvo Allah je spomenuo odmah nakon što je pohvalio i spomenuo neke vjerovjesnike: *«To su ti vjerovjesnici koje je Allah milošću Stojom obasuo, potomci Ademovi i onih koje smo sa Nuhom nosili, i potomci Ibrahimovi i Israilovi, i onih koje smo uputili i odabrali. Kad bi im se ajeti Milostivog čitali, oni bi licem na tle padali i plakali»*. (Merjem: 58).

Oholost: *«Odvratit ću od znamenja Mojih one koji se budu bez ikakva osnova na Ze-*

mlji oholili. I kakav god oni dokaz vide neće ga vjerovati: ako vide Pravi put - neće ga kao put prihvatiti, a ako vide stranputicu - kao put će je prihvatiti. To zato što će dokaze Naše poricati i što će prema njima ravnodušni biti». (Al-A'raf: 146). Dužnost vjernika je kada hoće učiti Kur'an da otvori svoje srce, uši i oči i da uči Kur'an razgovjetno, pokušavajući da razumije taj govor u kome je Allah pohranio Svoje tajne i mudrosti.

Kur'an je objavljen da bi o njemu razmišljali: *«Knjiga koju ti objavljujemo blagoslovljena je, da bi oni o riječima njezinim razmislili i da bi oni koji su razumom obdareni pouku primili»*. (Sad: 29); *«Kako oni ne razmisle o Kur'anu, ili su im na srcima katanci!»* (Muhammed: 24); *«A zašto oni ne razmisle o Kur'anu? Da je on od nekog drugog, a ne od Allaha, sigurno bi u njemu našli mnoge protivječnosti»*. (An-Nisa': 82). Mora se o njemu razmišljati.

Razmišljaj o Kur'anu nastojeći da padneš pod njegov utjecaj, a to ćeš postići nakon njegovog razmatranja. Nastoji da sebe uskladiš sa Allahovim ajetima: *«Da ovaj Kur'an kakvom brdu objavimo, ti bi vidio kako je strahopoštovanja puno i kako bi se od straha pred Allahom raspalo. Takve primjere navodimo ljudima da bi razmislili»*. (Al-Hašr: 21). Da brda imaju razum bila bi skrušena i pokorna. Ali neka srca su tvrda od planina, stijena i kamenja. Tako je Allah opisao srca Benu Israila: *«Ali srca vaša su poslije toga postala tvrda, kao kamen su ili još tvrda, a ima i kamenja iz kojeg rijeke izbijaju, a ima, zaista, kamenja koje puca i iz kojeg voda izlazi, a ima ga, doista, i koje se od straha pred Allahom ruši»*. (Al-A'raf: 179).

Nastoji da razmišljaš o Kur'anu i da padneš pod njegov utjecaj.

Muhammed Ikbāl veli: *«Nijedan mi savjet nije pomogao, koliko savjet moje majke koja mi je, dok sam bio mlad, govorila: Sinko, uči Kur'an kao da je tebi objavljen!»*

Neki vrlo prethodnici su govorili: U početku nisam nalazio slast u učenju Kur'ana sve dok mi Allah nije podario blagodat, pa sam ga poslije učio kao da ga slušam od Poslanika dok ga uči ashabima. Onda mi je Allah podigao ste-

pen, pa sam ga učio kao da ga slušam od Džibrila dok ga prenosi Poslaniku, a.s. Zatim mi je Allah, dž.š., podigao još jedan stepen, pa sam ga učio kao da ga slušam od Njega».

To su stepeni sve veći od većeg.

Nastoji da učiš Kur'an kao onaj koji će se zalagati na Sudnjem danu. U hadisu se veli: *«Učite Kur'an, jer će on na Sudnjem danu zalagati za one koji su ga učili»*. Za neke će se Kur'an zalagati i svjedok im biti dok će neki učiti Kur'an a on će ih proklinjati. Tako su govorili neki vrlo prethodnici: *«Mnogo je učača Kur'ana koji ga uče, a on ih proklinje»*. To je zato što u Kur'anu recimo čitaju: *«Neka je Allahovo prokletstvo na mnogobošce!»* (Hud: 18), a možda su oni mnogobošci: *«One koji okrivе poštene žene, a ne dokažu to s četiri svjedoka, sa osamdeset udaraca bića izbičujuje i nikada više svjedočenje njihovo ne primajte; to su nečasni ljudi»*. (An-Nur: 4), a možda su oni nečasni ljudi. *«O, kako je Allahu mrsko kada govorite riječi koje djela ne prate!»* (Al-Saff: 3), a možda oni govore ono što ne rade.

Uči Kur'an i razmišljaj o njegovim ajetima. Uči Kur'an da bi radio po njemu, a nemoj ga učiti samo iz zadovoljstva. Ibn Meš'ud, r.a., je govorio: *«Kur'an je objavljen da bi radio po njemu. Njegove pouke uzimate kao radnu praksu. Ima ljudi koji prouče Kur'an od početka do kraja, ne izostavljajući ni jedno slovo, ali izostavljaju djela po njemu»*. Nije dovoljno da učiš Kur'an ili da postaneš hafiz Kur'ana, već je najbitnije da postupaš po Kur'anu. Tako su radili ashabi i vrlo prethodnici. Oni bi učili suru na način da je teorijski i praktično prouče i uspostave. Hasan kaže: *«Oni što su bili prije vas, smatrali su Kur'an kao svoju poslanicu od Gospodara. Učili su ga noću, a danju su ga uspostavljali u praksi»*.

Kako postupaš sa pismom koje ti stigne od drage ili druga? Čitaš ga s pažnjom i nastojiš da saznaš sve u njemu doslovno, tada izvršiš ono što se u njemu eventualno od tebe traži, a šta činiš s onim što Gospodar od tebe traži. Mi trebamo učiti Kur'an kao svjesni i skrušeni vjernici, a ne kao nemarni ili oholi ljudi, ili poricatelji, niti kao ljudi čija su srca bolesna. Nama je potreb-

no da slušamo Kur'an i da ga uzmemo za svjetiljku u našem životu i da promijenimo naš život kao što su ashabi promijenili svoj.

Upravo tako. Šta je promijenilo njihov život, ako nije Kur'an?! On je bio uzrok duhovnog i socijalnog napredka u arapskom životu koji je totalno promijenio ljude.

Jedne prilike je jedan Arap došao kod Poslanika, a.s., i zamolio ga da mu poruči nešto iz Kur'ana. On mu prouči nekoliko ajeta iz posljednjih sura među kojima su bili i ajeti sure Al-Zilzal: *«Onaj ko bude uradio koliko trun dobra - vidjeće ga, a onaj ko bude uradio koliko trun zla - vidjeće ga»*. Čovjek tada reče: *«Dovoljno mi je to što sam čuo, Božji Poslanice»*. Ashabi se začuđeni tom čovjeku zašto ne želi više slušati Kur'an, a Poslanik, a.s., reče: *«Čovjek je otišao kao fakih (onaj koji razumije vjeru)»*. Ta dva ajeta su indikacija da će svako dobiti svoju zaslugu onoliko koliko je zaslužio, bilo to da je nagrada ili kazna. Kad je to shvatio postao je fakih.

Imam Šafija je govorio: *«U Kur'anu postoji jedna kratka sura. Kad bi ljudi po njoj postupali dovoljno bi im bila. Ona glasi: «Tako mi vremena - čovjek, doista, gubi, samo ne oni koji vjeruju i dobra djela čine, i koji jedni drugima istinu preporučuju i koji jedni drugima preporučuju strpljenje»*. (Al-Asr: 1-3).

Da li smo, draga braćo, učili Kur'an kako treba? Da li smo ga slušali kako treba? Hvala Allahu što se Kur'an danočno uči, ali koliko je ljudi među nama koji slušaju Kur'an da bi o njemu razmišljali i po njemu radili. Ko se od nas impresionira kad sluša Kur'an? Vjerovjesnik, a.s., veli: *«Učite Kur'an i plaćite. Ako ne možete plakati, onda se pravite kao da plaćete»*. Ako se ne možete zaplakati, onda nastoji da budeš tužan.

Abdullah bin Arve ibn Zubejr, upitao je svoju nanu (ljudu) Esmu bint Ebi Bekr Zatajka, kakvi su ashabi bili kada su slušali ili učili Kur'an? Odgovorila je: *«Bili su onako kako ih je Allah opisao: oči su im suzile, koža im se ježila, a srca su im bila puna strahopoštovanja»*.

Takvi su bili i takvi mi treba da budemo u toku slušanja Kur'ana. Kur'an ne treba učiti radi melodije i milozvučja.

Niti ga treba slušati bezbrižno i nemarno, pa da ne postupamo po njemu i da osvojimo naše duše i društvo. Jer to nije uloga Kur'ana. To nije onaj Kur'an koji je izazvao promjene u ljudskom društvu. Kada bi učili i slušali Kur'an kao ashabi i vrlo prethodnici, promijenili bi sebe i desila bi se duhovna revolucija, obnovio bi nam se iman i postali bi najbolji ljudi koji su se ikada pojavili. Nama je potrebno napraviti ispravan odnos prema Kur'anu kako bismo imali uskladen život sa njegovim ajetima. Allah, dž.š., će nas na Sudnjem danu pitati za Kur'an, pa će on svjedočiti za ili protiv nas. Trebamo se bojati da Kur'an ne kaže: *«Gospodaru, ovi su me zapostavili. Oni su naučili moja slova ali su prešli moje granice! Bojim se da nam Poslanik, a.s., ne kaže: «Gospodaru moj, narod moj ovaj Kur'an izbjegava!»* (Al-Furkan: 30). Nisu napustili učenje već primjenu njegovih ajeta u praksi. Učili su ga mrtvima na groblju, a nisu ga pojašnjavali živima i primjenjivali u sudnicama! Allahova Knjiga je napuštena, a rada po njoj nema. Allah će nas pitati o tom Kur'anu.

Robovi Milostivog su uskladili svoj život sa kur'anskim ajetima i primjenjuju ga u praksi. Njima je Poslanik, a.s., najbolji uzor. Upitana je Aiša, r.a., o moralu Poslanika, a.s., pa je odgovorila: *«Njegov moral je bio Kur'an»*.

Ko otvori Mushaf spoznaće kakav je bio moral Muhammeda, a.s. on je bio praktična slika, otjelovljen primjer i živi Kur'an koji Zemljom hoda među ljudima. Bio je protumačen samo riječima već i djelom, ponašanjem i primjerenom saradnjom sa Gospodarom, porodiicom, drugovima, neprijateljima.

Robovi Milostivog koji će zasijati svjetlom muhammedanskim kojima će Poslanik, a.s., biti najbolji uzor. Nek svakom od nas moral bude Kur'an.

Molim Allaha, dž.š., da nam pomogne i učini nas ljubiteljima Kur'ana i da učini Kur'an šefadžijom na Sudnjem danu.

Molite Allaha za oprost, oprostite vam. Molite Ga odazvaće vam se. On je Milostiv i oprašta.

S arapskog,
Džemo Redžematović

STAROM PODGORICOM

Telalove suze

Telali su raznosili habere po gradovima i šire, obavještavali narod o zbivanjima u gradu i selima. Danas bi se telalima mogli nazvati TV i radio stanice, novine, internet i mobilni telefoni. Nekad je to sve činio jedan čovjek i zato je njegova uloga bila posebna. Podgorica je kao i svaki drugi grad u Osmanskom zamanu pa i dugo nakon toga, imala telale-dobošare. Svaki je bio svjedok svog vremena i dio naroda kojeg je obavještavao o dobru i zlu u gradu. Uloga podgoričkog telala svojevrmeno zapala je i mladog Jusuf-agu koji je ostao zapamćen u Podgorici po glasovitosti, ljepoti i lijepim haberima koje je širio gradom. Jusuf-aga je bio vrlo ponositi momak, visok i krupan. Nosio je crveni fes kojeg je ponekad omotavao bjelom čevrom na kojem je bilo izvezeno MAŠALLAH. Kad god bi prolazio džadom, narod bi se okretao za njim a nijesu ga zaobišla ni ašikovanja. Volio je grad u kojem je živio i slobod-

no vrijeme bi najradije provodio sa jaranima u Ašik mahali pjevajući staropodgoričke pjesme. U toku svoje misije telala, Jusuf aga, koji je umro mlad ili je poginuo, ostavio je tri događaja koja su zapamćena u narodu. Zbog jednog se nasmijao, zbog drugog rasrdio, a zbog trećeg zaplakao. Nasmijao se kada je obavještavao narod da je ćerka poznatog Podgoričkog bega, Osmana Begovića, postala prva žena Saudijske Arabije nakon što je kao dijete napustila Podgoricu i otišla u Tursku. Dok je bila u srednjoj školi odbačena je za najljepšu djevojku u školi i određena da lično uruči buket cvijeća Kralju Saudijske Arabije koji je tada došao u posjetu Turskoj. Njena ljepota osvojila je kraljevo srce. Zaprošio je i veza je krunisana brakom. Kada je Jusuf obavjestio Podgoričane o tom događaju nasmijao se, vjerovatno je bio ponosan na svoju sugrađanku i svrstao je ovaj događaj kao jedan od najljepših u njegovom radnom vijeku. Nakon prvog

habera kojeg je proširio Podgoricom, da se ćerka Bećir-bega Osmanagića udaje za Skadarskog vezira, Ibrahima Rakića, Jusuf je bio srećan. Ova vijest je ispunila njegovo srce i činilo mu se da je njegov grad najbolji na dunjaluku. Ubrzo njegovo raspoloženje prekinula je druga vijest da je zapravo Ferida Bećirova pobjegla za crnogorskog kapetana Iliju Raičkovića. Jusuf-aga se rasrdio ali je ipak morao haber proširiti gradom. Treći put Jusuf-agino lice kvatile su suze, koje su rasplakale i ostale. Bilo je nevjerovatno vidjeti Jusuf-agu kako plače. Rasplakao se kada je obavještavao narod o ponovnoj udaji Nurije Burazerović, koju su braća udala, a za njom ostao jetim Halit koji je rano ostao bez baba Halita Rakića. Jusuf-aga je vidio dijete kako plače i kako trči za fijakerom i doziva "mama, ne ostavljaj me, molim te". Njegova majka se nije smjela okrenuti što je Jusufa teško razalostilo.

Ajdin Rakić

Podgorička Stara varoš

Ramazana

Dok sumrak tiho pada
I sjeverac s gora piri
pale se svetiljke tada
sa munara kuišu mujezini

Top puče sa brda
označi početak Ramazana
nasta radost velika
poče učenje časnog Kurana

Ozareni žene djeca starci
dolaz hrle u džamiju
nižu se ko biseri u safove
džematile klanjamo teraviju

Mjesecu ibadeta posta
meleci na nebu se raduju
ugostimo najdražeg gosta
otvorimo širom kućnu kapiju

Dok sumrak tiho pada
i sjeverac s gora piri
pale se svetiljke tada
sa munara kuišu mujezini.

Selman Ljačević

Voljom Allaha dž.š.

Noć zamjenjuje dan
spokoj i mir tjeraju sljedbenike straha
sreća dođe poslije tuge
i poslije kiše se često pojave boje duge
... voljom Uzvišenog Allaha dž.š.
i poslije suza na licu zaigra osmijeh
a olakšica dođe poslije tevbe
poslije namaza ne pravi se grijeh
opet voljom Allaha dž.š.
zamisli se robe!

I zar možeš i smiješ poslije dokaza,
poslije svega da slijediš šejtane
zar možeš da budeš rob svojega ega
umjesto da natjeraš svoju sjenu
na sedždu da pa'ne
i veliča svoga Gospodara!

Damir Beganović, Berane

Sufijsko lice

Kaplje svjetlost niz blijedo
sufijsko lice

Zvijezda treperi
miriše mliječno čelo

Drhte ruke
isposničke usne

Talasa se more ljubavi
dova na dlanu

Sedam kata nebesa
Gospodara slavi

Selman Ljačević

TRAGOM NEKADAŠNIJH DŽAMIJA

Herceg Novi

- II DIO -

Za vrijeme 200-godišnje uprave Osmanlije su u Herceg Novom podigli više džamija, medresa, mekteba, tekija i drugih objekata.

O džamijama u Herceg Novom i njegovoj okolini dajemo sljedeće podatke:

Džamija sultana Mehmeda II El-Fatiha sagrađena je u Gornjem gradu prije 1481. godine, u onom dijelu Herceg Novog koji su Osmanlije zauzeli za vrijeme ovog sultana. To je bila prva džamija u Novom i jedna od najstarijih u Crnoj Gori.

Poznata su nam imena službenika ove džamije. Bili su to imami: Jusuf efendija 1487; Murat sin Abdulahov, 1489-95; Ahmed, sin Hamzin, 1493; Jahja Halifa 1551-1561; Hasan efendija i Muharem efendija 1682 godine.

Džamijski službenici plaćani su kao članovi posade.

Danas se i ne prepoznaje lokacija ove džamije.

Džamija sultan Bajazita II

Turski sultan Bajazid Veli obilježio je početak svoje vladavine 1481-1512. konačnim osvajanjem Herceg Novog i gradnjom jedne džamije u njemu koja je bila najpoznatija u ovom gradu.

Munare joj je bilo pokriveno ćeramidom. Više puta je stradala za vrijeme rato-

va i od zemljotresa. Između 1623. i 1626. godine obnovio ju je bosanski valija Murteza-paša.

Za vrijeme španske vladavine, 1538-39. godine, služila je kao crkva, a nakon toga ponovo joj je vraćena prvobitna namjena. Teško je stradala u zemljotresu početkom druge polovine XVI vijeka, 1072/1661-62. godine, kada joj je porušeno munare, pali zidovi i razrušen harem. Obnovljena je sredstvima iz prihoda od carskih dobara (15.000 akči) i novske mukate (9.500 akči.)

Hatib joj je tada bio Hasan efendija, a za sada nepoznate godine, Ibrahim efendija.

Sultan Bajazid Velijina džamija nalazila se u blizini Sahatkule, na sadašnjem trgu Belavista. Na njenim temeljima sagrađena je crkva sv. Arhandela Mihaila.

O vakufu ove džamije za sada nemamo podataka.

Sinan-pašina džamija

Hercegovaćki namjesnik Sinan-paša (kapetan), brat velikog vezira Rustem-paše, sagrađio je svoju džamiju u novoj hercegnovskoj tvrđavi 955/1548. godine. Kao hatib u ovoj džamiji 1072/1661-62. godine službovao je Mehmed efendija a Hasan efendija nepoznate godine.

Ovu džamiju Evlija Čelebija naziva Donjom džamijom i za nju kaže da je svijetla bogo-

molja.

Odmah po zauzeću Herceg Novog od strane Mlečana, na razvalinama ove džamije sazidana je katolička (župna parohijalna crkva posvećena sv. Jeronimu od strane arhiepiskopa (biskupa) barskog, Peraština Andrije Zmajevića, o čemu govore i sljedeći stihovi:

A Girolamo Santo
La piu grande Masehea
Dal Zmaevich Andrea
La consacrare.

Ova crkva je porušena 1858. i podignuta veća 1860. godine.

Šta je Sinan-paša uvakufio za održavanje svoje zadužbine nije nam poznato.

Murteza-pašina džamija, Novošeherijska džamija

Bosanski namjesnik Murtez-paša Novošeherijska za vrijeme svoje uprave ovim elajetom, pored ostalog, obnovio je tvrđavu u Novom i sagrađio jednu džamiju 1623. i 1626. godine.

Odmah po zauzeću Herceg Novog, Jeronim Korner se postarao da u gradu, na razvalinama ove džamije podigne manastir i uz njega crkvu, koja najprije bijaše posvećena blaženoj djevici Mariji, pa kasnije sv. Franju, te je tu smjestio fratre kapucine, dva svećenika i dva monarha a u novije vrijeme crkva je posvećena svetom Leopoldu Bogdanu Mandiću, koji

Crkva Sv. Arhandela Mihaila na trgu Belavista u Herceg Novom - lokacija nekadašnje džamije Sultan Bajazit

je rođen u Herceg Novom, a 1983. godine Papa II proglasio ga za sveca.

Crkva je sagrađena 1688. godine, odnosno godinu dana pošto su Mlečani zauzeli Herceg Novi i iz njega protjerali muslimane.

Mesdžid Sulejman-age Ramovića

Preko mosta iznad opkopa Donjeg grada nalazila se džamija Sulejman-age Ramovića, koja je podignuta u doba vladavine Sultana Murata IV od 1623. do 1639. godine. Za vrijeme mletačke vlasti pravoslavni Topličani - kojih je onda bilo samo dvadeset porodica, s dozvolom vlasti poruše ovu džamiju i na razvalinama iste podignu crkvu sv. Đorda na Topli. Kod nje je kasnije sagrađena crkva Vaznesenja Hristova. Na mjestu gdje je bila tekija Sulejman-age Ramovića podignut je manastir sv. Antuna.

Vakuf Sulejman-age Ramovića morao je donositi velike prihode jer je pokrivaio troškove džamije i tekije. Od čega

su se oni sastojali danas nije poznato.

Sulejman-aga Ramović je jedini poznati Novljanin, osnivač džamije.

Hadži Abdulah-agin mesdžid

Prema navodima Evlije Čelebije, ovaj mesdžid se nalazio u Donjoj mahali. O njegovom osnivaču, lokaciji i vremenu gradnje za sada nemamo podataka. O vakufu ove džamije nije ništa poznato.

U turskim popisnim defterima iz 1519. godine evidentirana je crkva sv. Gospoja, a u defteru iz 1585. godine izričito se navodi da je pretvorena u džamiju (camiu alup). Gdje se ova crkva nalazila i u koju džamiju je pretvorena nije poznato. To se moglo desiti nakon 1539. godine, kada je grad ponovo vraćen pod osmansku vlast, pa je kao kazna stanovništvu koje je saradivalo sa osvajačima (Španjolcima u Mlečanima) crkva pretvorena u džamiju. Sličan slučaj dogodio se i u Baru.

(nastavlja se)

Bajro Agović

Mis Engleske muslimanka

LONDON - Studentkinja Hamas Kohistani, uzbekog porijekla, postala je prva muslimanka izabrana za mis Engleske, prenosi Beta.

- To je istorijski događaj i veoma sam srećna. Nadam se da nisam posljednja muslimanka koja je pobjedila - izjavila je 18-godišnja ljepotica koja će zastupati Englesku na izboru za Mis svijeta, decembra u Kini.

Hamasa Kohistani je rođena u Taškentu, u Uzbekistanu, od roditelja koji su pobjegli iz Afganistana. Brineta koja govori šest jezika - među kojima i ruski, farski i francuski - izabrana je među 40 konkurentkinja poslije dvodnevno takmičenja u Liverpulu. U užu izbor poslije prve večeri ušlo je 20 ljepotica, od kojih su četiri bile muslimanke.

Novi islamski internet portal

Početkom avgusta ove godine startovao je internet portal Odbora islamske zajednice u Podgorici. Ova stranica nudi veliki broj islamskih tema i informacija iz vjerskog života muslimana u Crnoj Gori i okruženju, kao i interaktivni forum, galeriju i dr. Za 79 dana, od kada je stranica počela sa radom, zabilježeno je preko 8,5 hiljada posjeta, odnosno oko 300 dnevno. Adresa stranice je: <http://www.monteislam.com>